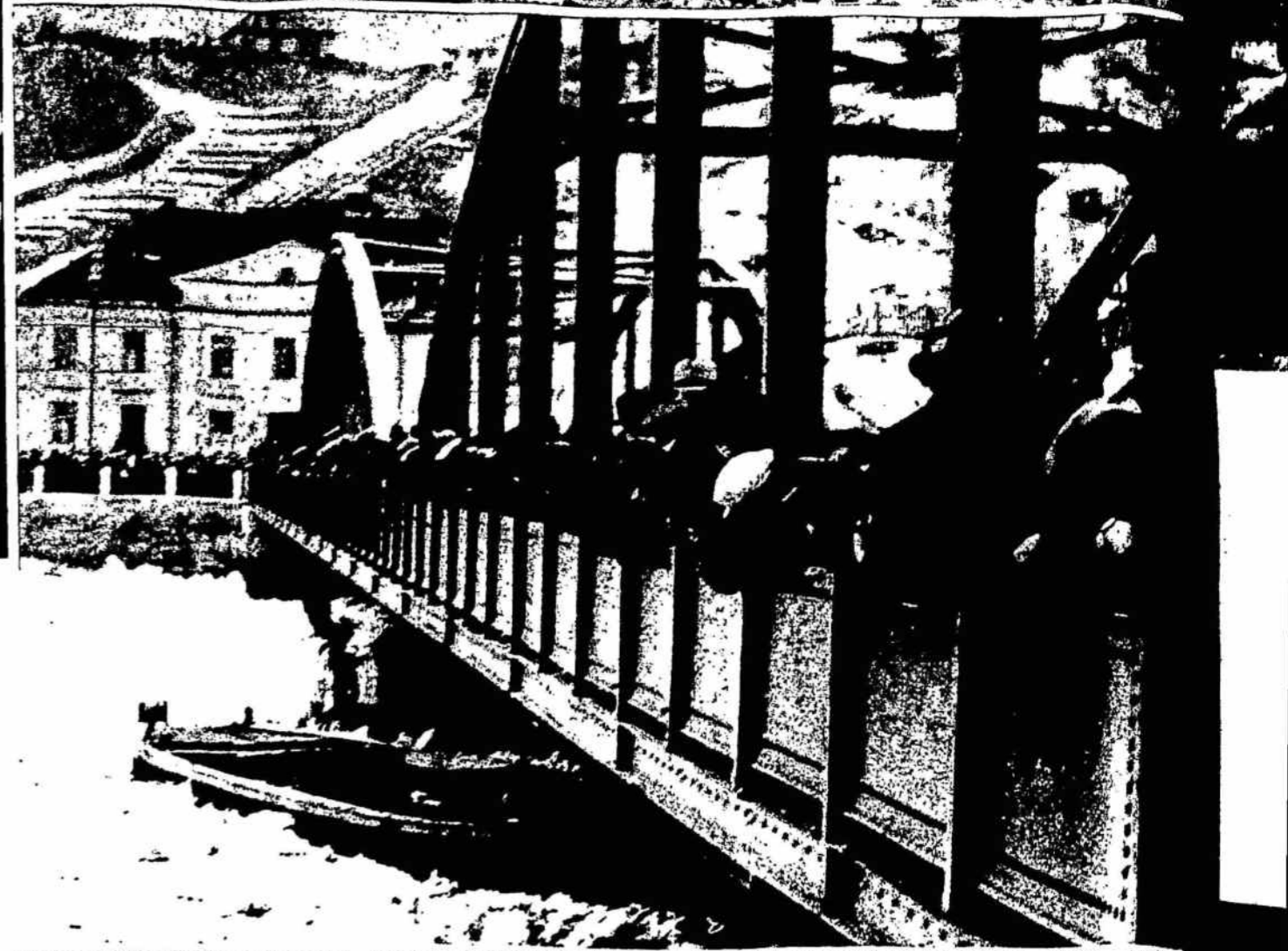
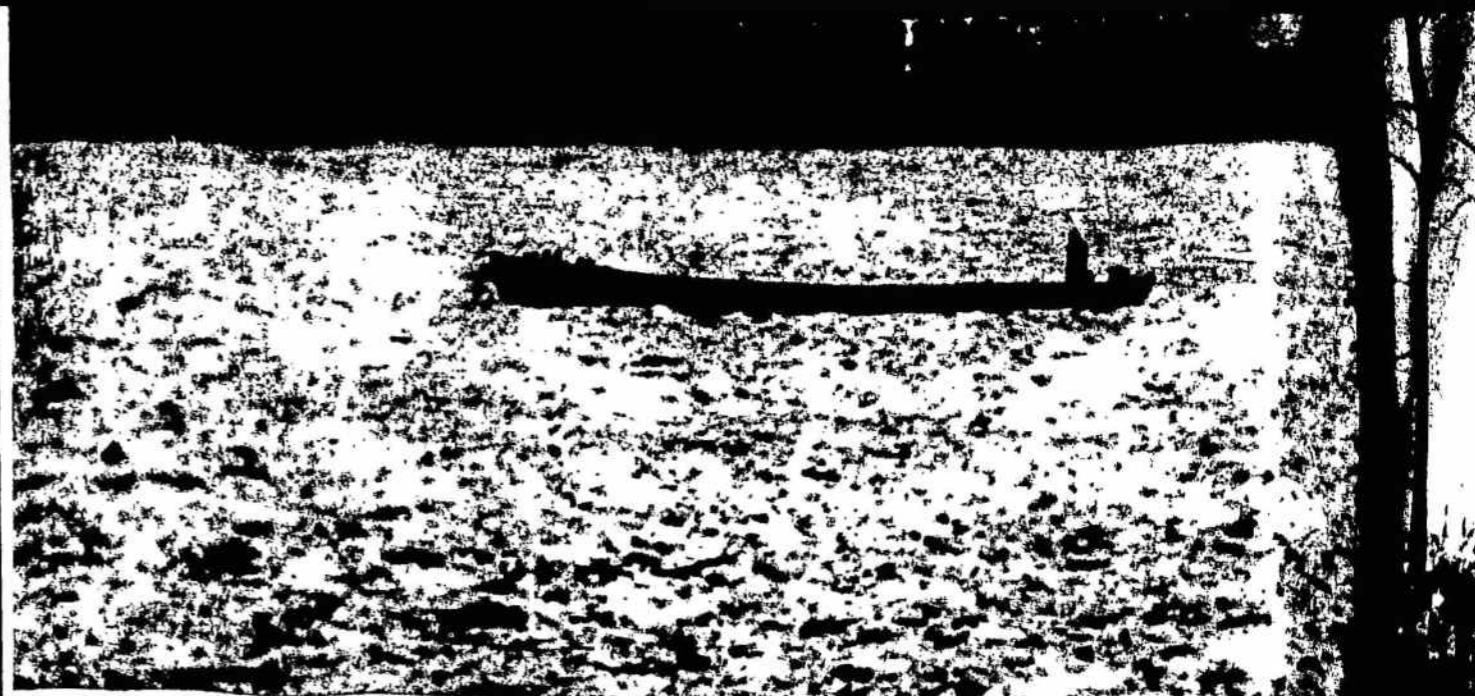

1940

KARL 15

Kovo 27 d. valstybiniam naujojo vakarų meno muziejuje atidarytoji lietuviškosios knygos paroda Maskvoje. Nuotraukoje Sovietų Sąjungos armijos kombrig. M. T. Slepnev'as su žmona. — (Dešinėje) Einant Nemuno ledams, ties Kaunu srovė ėmė nešti su valtimi vieną žmogų, kuris buvo išgelbėtas ties Vytauto Didžiojo tiltu, nuleidus virvę. Abu šie momentai matomi įdėtose *Dagilio nuotraukose*. — (Žemiau) Didžiulės lytys ant Nemuno kranto ir Kauno žiemos uostas potvynio metu, *Iz. Gірčio nuotraukos*.

Kulkosvaidininkų šaudymo pratimai,
Vyt. Maželio nuotr.

Moralinis GINKLAVIMASIS

Jausdamos didžiausią atsakingumą prieš istoriją ir būsimąsias kartas, ne tik jau kariaujančios didžiosios valstybės, bet ir neutraliosios mažosios valstybės bei tautos

Pavasaris ties Kaunu, *B. Jungmeisterio nuotr.*

Motorizuoti mūsų priešlėktuvinės apsaugos daliniai
Vilniaus gatvėse, *M Truso nuotr.*

šiuo audringuoju momentu visomis jėgomis stiprina ir tobulina savo ginklavimąsi. Nežiūrėdami dėl karo atsiradusių įvairių ekonominių sunkumų, visi laisvieji kraštai, negailėdami kiek tiktai pakeliamų aukų, įtempu krašto saugumo stiprinimu karštai trokšta ir konkrečiai vykdo didelius darbus, kad brangiausias jų turtas — nepriklausomybė būtų galimai geriau patikrinta.

Plačiausiu mastu vykdant šį milžinišką tautų karinimo, drausminimo ir grūdinimo darbą, šiandien jau niekur negarbinami įvairūs pacifistiniai svaičiojimai, nesizavima liguistomis kosmopolitinėmis idėjomis, o visos moralinės ir materialinės pajėgos telkiamos viena pagrindine nuolatinio, plačiausio karinio stiprinimo linkme.

Šimtąjį ir tūkstantąjį kartą šiandien ir dideli ir maži kartoja Napoleono genijaus ryškiai formuluotą ir amžinai nepasėstantį dėsnį, kad ginkluotosios pajėgos vertė glūdinti tautos ir kariuomenės moralėje, kad trys ketvirtadaliai laimėjimo priklauso šiam lemiančiam moraliniam faktoriui. Vadinasi, šalia fizinio ginklavimosi turi būti sumaniai, planingai auklėjama, sąmoninama ir nuteikiama visa tauta ir jos laisvės simbolis — kariuomenė. Tačiau, jeigu menkavertė yra nors ir gerai ginkluota, bet žemos moralės kariuomenė, tai ir aukščiausios moralės kariuomenei šiandien yra būtinausias pagal tautos išgales ir fizinis apginklavimas. Tik šis apginklavimas didina pasitikė-

jimą savimi, o pasitikėjimas savimi yra pagrindinė laimėjimo sąlyga. Tad štai kodėl mažai tautai svarbu būti stipriai apsiginklavusiai, nes tik tokiomis aplinkybėmis ji galės galutinai atbaigti savosios kariuomenės moralinio ginklavimosi programą. Mažiausiai protinga yra šiandien „filosofuoti“ apie aukštą mūsų savanorių ir pirmųjų karių moralinę jėgą ir čia pat priminti jų surūdijusius šautuvus. Mūsų Nepriklausomybės kovų karių dvasią kėlė ne jų netikę ginklai ir menkas aprūpinimas, o tiktai tas žinojimas ir jautimas, kad jiems visa Lietuva noriai aukoja tai, ką ji tuo metu turėjo, kad jie yra vieninteliai Tėvynės ateities sprendėjai. Tad jeigu anuomet mūsų tauta sveikai suprato kariuomenės dvasios ir moralės stiprinimo prasmingumą, tai šiandien šios srities pastangos turi pasiekti aukščiausio laipsnio. Bet kuris sąmoningas ar nesąmoningas stenėtojas ir gyvasis lavonas, išdrįstas skleisti nuodingiausius savimi nepasitikėjimo garus, linksniuodamas mūsų ginklavimosi beprasmingumą, geriau bent pasižiūrėtų kad ir į mažesnius mūsų kaimynus, kur jų naujuosiuose biudžetuose krašto saugumo reikalas yra aukščiausioje vietoje. Šiandien visi supranta, kad menko ir silpno neįvertins ir nesupras nors ir galinčiausias sąjungininkas, o pirmasis pasitaikęs priešas tokių suvirškintų „be likusio ženklo“...

Taigi visuomenė ir tauta šiuo metu geriausiai atliks savo pareigą mūsų kariuomenės moralės ir dvasios stiprinimui tiktai vadovaudamasi šiuo principu: Nepriklausomybės kovų Lietuva savajai kariuomenei atidavė visa, ką ji tuomet galėjo duoti, o šių dienų Lietuva

Geležinkello stoty

privalo jausti atsakingiausia pareigą savasias ginklo pajėgas stiprinti visomis priemonėmis ir ištekliais, kuriuos ji turi dabar, po 22 metų laisvo, savarankiško gyvenimo.

Na, o mes, kariai, savosios kariuomenės ir visos tautos moralinių jėgų stiprinimo darbe ryškiausiu kelrodžiu turime mūsų kariuomenės vado b. gen. Raštikio karinėje spaudoje iškeltas mintis. 1937 m. kariuomenės šventės proga kariuomenės vadas savo rašinyje apie moralinį ginklavimąsi labai reikšmingai pabrėžė, kad aukšta visos kariuomenės moralė reikalinga ne tik kaip kariuomenės stiprinimo faktorius kautynių lauke, bet ji yra didelis indėlis ir visos tautos moralinės pažangos, auklėjimo, o tuo pačiu ir stiprumo darbe. Visų karių pareiga yra

Ryšinių pratimai, Iz. Girčio nuotraukos

ryškiai savo tautiečiams parodyti, kad mes visais atžvilgiais esame verti mums teikiamos pagarbos ir meilės. Kiekvienas karys moralės srityje turi būti be jokių priekaištų, kad ir kiti jame matytų moralinio susitvarkymo pavyzdį.

Šį idealą siekti mums padės visa eilė tauriuju kultūringo kario dorybių.

Drausmė turi reikštis griežtomis išorinėmis formomis, bet jos pagrinde turi būti vidujinis, sąmoningas žmogaus drausmingumas. Šioje srityje negali būti jokių privilegijų, simpatijų, antipatijų, pažinčių, protekcijų ar kitų drausmę silpninančių nukrypimų.

Ištikimybė — bene jautriausias faktorius kariuomenės gyvenime. Kiekvienas karys turi būti be jokių neištikimumo šešėlių.

Tėvynės meilė turi būti didinama iki aukščiausių ribų, bet ne žodžiais, o tik gražiausiais pavyzdžiais ir darbais. Be Tėvynės meilės neįmanoma sudaryti pilną pagrindą kariuomenei stiprėti.

Pasiaukojimas be mažiausio svyravimo turi būti parengęs karį ir didžiausiai aukai, nežiūrint jo asmeninių reikalų ir malonumų. Aukščiausias reikalas yra visos tautos ir Tėvynės reikalas.

Garbė turi būti ne tuščia, bet mūsų pačių užtarnauta ir verta tikrosios pagarbos. Kario duotas garbės žodis visais atvejais turi būti šventas ir visada ištesėtas. Tuščios garbės kelias yra labai vilingas ir slidus. Nuo tokių vylių karys turi bėgti iš tolo.

Dorovė verčia mus, kad visos šios srities piktžolės būtų išraunamos be jokio pasigailėjimo. Labai klaidinga pažiūra, kad dorovės srityje kariui galima netaikyti jokių suvaržymų ribų. Tokia pažiūra veda prie didžiausio moralinio pakrikimo, ištvirkimo, gyvuliškumo ir chaoso. Be doros nėra idealų, tvirtos valios ir tvarkos.

Šeima yra tas pagrindinis dalinys, kuris sudaro didžiulį visos tautos kūną. Šeimyninių pakrikimų mūsų visuomenėje yra gan gausu ir šią ligą reikia gydyti visomis priemonėmis. Šeimos krizė nėra privatus vien pačios šeimos reikalas, bet visos tautos rūpestis. Kova su pastarąja blogybe turi būti organizuojama visos tautos ir valstybės mastu.

Blaivumas — žmogaus valios ir tvarkos pagrindas. Reikia su šaknimis išrauti iš gyvenimo pažiūrą, kad menkas karys, kuris visiškai negeria. **Bet kuris girtavimo protegavimas turi būti griežčiausiai pasmerktas.** Girtavimas yra silpnos valios reiškinys. Kas svaigalų vartojime nesilaiko tinkamo saiko, tam negalima patikėti bet koki svarbesnį reikalą. Kas mano, kad maloniausiai laiką galima praleisti tik geriant, tas yra labai žemos kultūros žmogus, kuriam kultūringesnės pramogos arba visai nežinomos, arba jis joms dar nėra priaugęs.

Darbštumas įpareigoja dirbti ne todėl, kad yra įsakyta, o jaučiant atsakingą ir garbingą pareigą. Ne visi vienodai yra darbštūs, todėl ir darbo rezultatai nevienodi. Į darbą reikia įdėti visą savo žinojimą, visą sielą. Darbštumas ir darbo meilė yra kilniausioji kiekvieno žmogaus dorybė.

Sąžiningumas — visose gyvenimo ir darbo srityse tiesiai veda į pasitikėjimą ir pažangumą. Šie dalykai yra programiniai kario ir kariuomenės gyvenime ir darbe.

Visos šios sritys moralinio ginklavimosi darbe yra labai svarbūs ginklai. Apie tai byloja visa eilė gyvenimo pavyzdžių jau ir iš artimiausių mūsų gyvenimo dienų. Todėl moralinio ginklavimosi energingas vykdymas yra labai rimta ir atsakinga pareiga kiekvienam kariui, o juo labiau kiekvienam, kad ir žymiausiam viršininkui bei pareigūnui. Niekam nevalia kartais į „ne-reikšmingas smulkmenas“ numoti ranka, nes tuo būdu mes ne tik nerautume iš kasdieninio gyvenimo užsilikusio blogumo šaknų, bet, atvirksčiai, juos tikrai skatintume bujoti.

Iš aukščiau pabrėžtųjų kariuomenės vado minčių, matome, kad kenksmingiausi yra visi tie blogumai, ir tos ydos, kurios dažniausiai įneša netvarką ir griauna žmogaus valią pakeliui į tas tauriasias kario dorybes. Visi be jokių paaiškinimų jaučiame, kad **girtavimas ir dorinis susmukimas dažniausiai esti ir nedrausmingumo, nesąžiningumo, nedarbštumo, susenėjimo apatijos, pasiaukojimo ir pasitikėjimo stokos priežastimi.** Taigi šias ydas turime griežčiausiai su šaknimis išrauti iš mūsų karinio gyvenimo. Ar gali, pav., dar atsirasti mūsų kariuomenėje tokių viršininkų žemesniojo kadro tarpe, kad skyrininkas ar būrininkas iš savo valdinių tiesioginiai ar netiesioginiai reikalautų „fundyti“, nes atvirksčiai jauni kareiviai amžinai skiriami į darbus ir drausmės srityje nesilaikoma nešališkumo principo? Kuo būtų pateisinamas tokis girtavimo protegavimas, jeigu pasitaikytų bent vienas toks pavyzdys mūsų karių tarpe. Taigi visų atitinkamų viršininkų būtina pareiga savo valią ir galią panaudoti taip, kad panašioms reiškiniams tikrai neliktų vietos. Štai vienas jaunas kareivis rašo redakcijai laišką, kad nusivylęs ir nepatenkintas ne griežta karine drausme, bet kad ta drausmė viršininkų nepanaudojama ten, kur reikia, kad pasitaiką anksčiau minėtų skyrininkų, kad netvarkomi vienas kitas nepraustaburni, kurie viešoje vietoje, pav. šventadieniais išeinant iš bažnyčios, nepadoriai užkalbina praeinančias mergaites, biauriai pliauškia ar dainuoja smuklėse nudėvėtą šlamštą grįžę į kareivines. ... Vienas kitas tokių vyriškumą vaidinančių mazgočių daro negarbę visam padoriui, morališkai sveikų vyrų daliniui ir tuo pačiu visai kariuomenei. Tad štai kur turi pasireikšti griežta tvarka ir drausmė, kad niekur nebūtų toleruojama palaido liežuvio ar alkoholio nuodų garbintojai. Šios rūšies nekultūringumui paša-

KARIO PAREIGOS SAU

Kary, tavo svarbiausios pareigos sau, kurias uždeda statutai, yra šios:

1. **Rūpinkis savo sveikata ir ją stiprink, nes ji yra brangiausias žmogaus, ypač kario, turtas.**

Jau senovėje romėnai sakydavo: „mens sana in corpore sano“ — sveikame kūne — sveika siela! Vadinasi, kas yra fiziškai sveikas, pajėgus, tas yra ir tvirtos stiprios dvasios, nepalaužiamos valios. Tad saugokis ir venk tokių dalykų, kurie kenkia tavo sveikatai, ją ardo vienu ar kitu būdu.

Svarbiausias ir didžiausias sveikatos priešas yra alkoholis, ypač dažnai vartojamas. Rūkymas ir paleistuvavimas, ypatingai venerinės ligos, pakerta ir suardo sveikatą ir ne vieną nuvaro į kapus net pačioje jaunystėje. Tad nevartok svaiginamųjų gėrimų, nerūkyk, suvaldyk jaunystės aistras, neištvirk, nes visa tai kenkia tavo sveikatai, o, be to, silpnina protą, mažina energiją ir moralines jėgas. Vietoj nuodų stiprink ir grūdink savo kūną tokiais vaistais, kurie, iš tikrųjų, padeda sveikatai. O tie vaistai tau lengvai prieinami ir įgyjami, tik norėk: tai skaisčiosios saulutės spinduliai, grynas oras, švarus vanduo ir įvairių šakų sportas. Kuo daugiausia sportuok po žydriojo dangaus pastogę!

2. **Būk švarus, nes sveikata ir švara — neišskiriamos draugės.**

Kasdien švariai nusiprausk veidą, kaklą, rankas, dažnai nusiplauk kojas, o ypač nesigailėk vandens po lauko užsiėmimų, kada teko nemaža išlieti prakaito ir apdulkėti, arba išsipurvinti ir peršlapti. Kasdien valyk dantis, nes nemalonus burnos kvapas visiems įkyrus. Žiemą bent du kartus per mėnesį eik pirtin, o vasarą kuo dažniausiai maudykis. Stenkis kuo švariausiai užlaikyti drabužius, taip pat guolį, baltinius ir autus.

3. **Neslėpk ligą, ypatingai užkrečiamą, bet susirgęs pranešk tuojau savo betarpiškam viršininkui ar dalies gydytojui.**

4. **Būk visada ir visur, ypač viešoje vietoje, tvarkingas, nes iš tavo tvarkingumo sprendžia ir apie tvarką visoje kariuomenėje.**

Kad visur ir visada būtum ir pasirodytum tvarkingas, ypač viešoje vietoje, įprask prie tvarkos ir tvarkingumo kasdieniniame gyvenime. Ginklus, drabužius ir kitus savo daiktus visada laikyk švariai, tvarkingai ir savo vietoje, ten, kur nurodė tavo viršininkai. Švarius daiktus atskirk nuo nešvarių ir laikyk atskirai.

Nusirengęs nemesk drabužių ir šarvuotės kur patenka, bet gražiai sutvarkyk ir sudėk taip ir ten, kaip nurodyta.

Komandiruojant, išvykstant ligoninėn, atostogų, arba, jei kartais tektų ir daboklėn, nepalik valdžios ir savo daiktų be priežiūros, nes sugrįžęs gali ko nors neberasti. Todėl viską surinkęs ir sutvarkęs perduok betarpiškam savo viršininkui, kuris bus atsakingas už tuos daiktus, o tu sugrįžęs tikrai juos atsiimsi tokius, kokius buvai perdavęs saugoti.

5. **Išeidamas iš kareivinių rajono, apsirenk švariais drabužiais, susitvarkyk, susisagstyk, būk žvalus ir apdairus karys, laikykitis karių mandagumo taisyklių.**

6. **Visur ir visada elkis pavyzdžingai, kaip moko viršininkai ir reikalauja statutai!**

Atsimink, kad iš tavo elgesio sprendžia ne tik apie tave, tavo dalinį, kuriame tarnauji, tavo tiesioginius viršininkus, bet ir apie visą Lietuvos kariuomenę. Tad netinkamu savo elgesiu nedaryk gėdos visai garbingajai karių šeimai.

7. **Viešose vietose, įstaigose, pašilinksminimuose... elkis taip, kad sudarytum mandagaus, išauklėto ir kultūringo kario įspūdį.**

8. **Būk linksmas, švelnus ir mandagus.**

9. **Būk punktualus ir laikykitis duoto žodžio.**

10. **Gerbk pats save ir kitus, tada ir kiti gerbs tave.**

Ginklo broli — kary! Tu matai, kokių turi pareigų sau, tačiau tu turi pareigų ne tik sau, bet dar ir kitiems, o svarbiausia — Tėvynei. (Kokios yra tos pareigos kitiems ir Tėvynei — pamatysime kitą kartą!). Kad tinkamai galėtum atlikti pareigas kitiems ir Tėvynei, pirmiausia atlik jas sau, nes to nepadaręs, negalėsi ir nepajėgsi atlikti ir anų svarbiausiųjų.

Ign. Venckus

linti neturi būti varžomasi su visomis tinkamiausiomis priemonėmis. Pačių karių esamų netobulumų iškelimas rodo, kad tai yra tik negausios išimtyt, kad jomis griežtai kratomasi, kad dedamos visos pastangos mūsų

KAIP ŽVALGOMI IR SURANDAMI ARTILERIJOS TAIKINIAI

(Žiūr. „Kario“ Nr. 14)

Sunkiausia yra pastebėti greitai pasirodančius ir tuoju išnykstančius šūvių dūmų žiedus ir sroveles, bet už tai šios žymės yra patikimos, nes apgaulingai jas labai sunku padaryti.

Keliamas šūvio metu dulkes galima matyti dažniau, ypač kai yra sausa ir karšta, bet šioji žymė yra mažai patikima, nes dulkės paprastai pasirodo kai kuriam laikui praslinkus po šūvio ir, žiūrint vėjo stiprumo, gali būti nuneštos kiek toliau nuo pabūklo; tai reikia visada turėti galvoje.

Naktį šaudančios baterijos žvalgomos paprasta akimi be žiūrono. Kad būtų paženklinta vietovėje kryptis į baterijos šūvius, maždaug vieno metro atstumu nuo savęs išmeigiamas į žemę nedidelis šviesus kuolelis (apie 30—50 cm aukščio ir piršto storio). Paskui paimama plona skala (apie 20 cm ilgio) ir, pastebėjus šūvio žybtelėjimą arba atspindį (pašvaistę), ji išmeigiama į žemę taip, kad ji būtų vienoje kryptyje su kuoleliu ir žybtelėjimu. Priešo baterijai šaudant toliau, šioji kryptis prireikus taisoma.

Kartais krisdamas sviedinys palieka žemėje pėdsaką (vagą). Reikia pasinaudoti ir šiuo: vaga rodo, iš kur atlėkė sviedinys, t. y. rodo maždaug kryptį, kuria reikia ieškoti priešo baterijos.

Pagaliau išvažiuojančios ugniavietės baterijos gali būti lengvai susektos pagal neatsargų kinkinių pasirodymą atviroje vietovėje; kartais pastebėti nutolusių būdingais artilerijos kinkiniams atstumais raitininkų pečiai ir galvos padaro tą vietą įtartiną.

Pagal šūvių garsus, o kartais pagal dūmus, dulkes arba šūvių žybtelėjimus galima spręsti ne tiktai apie kryptį, kuria reikia mums ieškoti priešo bateriją, bet ir apie tai, kuriuo, maždaug, atstumu nuo mūsų yra šioji baterija. Dalykas tas, kad šviesa ir garsas plinta nevienodu greičiu. Šviesa per sekundę praeina apie 300.000 kilometrų, t. y. kalbant praktiškai, plinta akimirka, o garsas per vieną sekundę suspėja praeiti tiktai apie 340 metrų. Todėl, matant šaudančią bateriją, pirmiausia matomi dūmai, dulkės arba liepsna, o paskui jau, praslinkus tam tikram laikui, girdimas šū-

kariuomenėje sunaikinti paskučiausius šios rūšies blogybių daigus. Mes kariai šioje srityje elgiamės visiškai atvirai, todėl, kad mums nesvarbu „ką kas gali pasakyti ar pamanyti“, bet svarbiausia tas, kad mes visi jaučiame savo pareigą negailestingai valyti pasitaikančias šiukšles, stiprinti mūsų moralinį pajėgumą ir visur būti tokio pavyzdžiu, kad iš tikrųjų niekas nieko mums negalėtų prikaišioti.

Taigi kviečiame visus karius ne vien žodžiais, bet ir gražiais pavyzdžiais bei elgesiais iš savo pusės stiprinti mūsų moralinį ginklavimąsi ir nesidrovėti atitinkama forma išskelti esamus netobulumus ir blogumus, kad tomis naudingomis mintimis galėtų vadovautis ir mūsų karinė spauda. Ir šis laikraštis dės visas pastangas, kad mūsų kariuomenės moralinė vertė vis didėtų. Tik visų bendromis ir sutelktomis pastangomis pasieksime sąmoningo, kultūringo ir narsaus kario idealą.

vio garsas. Jei paleisti chronometrą tuo momentu, kai matomas šūvio žybtelėjimas, ir sustabdyti jį tuo momentu, kada girdimas garsas, tai bus nustatyta, kiek sekundžių sugaišo garsas atstumui nuo priešo baterijos iki mūsų sekyklai praeiti. Jei dabar padauginti 340 metrų iš sekundžių skaičiaus, nurodyto chronometru, tai bus nustatytas apytikris tolis iki šaudančios baterijos.

Priešo baterijos, esančios gerai pridengtose ugniavietėse, tiksliai gali būti nustatytos oro sekimu, naudojantis aviacijai, o taip pat tam tikrais garso ir šviesos žvalgymo daliniais, kurie tam tikslui naudojami tam specialiais prietaisais.

Priešo sekykloms susekti yra tiktai viena priemonė — atidus sekimas visų tų vietų, kuriose sekyklos gali būti. O jos, kaip mes jau žinome, gali būti įvairiausiose vietose, kaip tai, aukštesnėse vietose, aukštumose, pamiškėse, ant aukštų medžių miške, ant namų stogų ir, apskritai, visose tokiose vietose, iš kurių matomas reikalingas vietovės baras. Apie sekyklos buvimą galima nuspręsti tiktai pagal visą eilę netiesioginių žymių. Šiomis žymėmis gali būti: iškastos ir išmestos žemės krūvos (tatai rodo, kad vykdomi darbai, įrengiant sekyklas, slėptuves, susisiekimo eigas), tamsi dėmė — plyšis sekimui pastatuose, kuriuose gali būti sekyklos, telefono linijos, susieinančios vienoje vietoje, ryšininkai, tiesiantieji arba taisantieji telefono kabelį, susisiekimo eigos, pasikartojantis žmonių judėjimas tam tikros vietos link, ypač jei pastebima, kad imamasi priemonių paslėpti šį judėjimą (vaikščiojama pasilenkę, šliaužiant, atviri plotai greitai perbėgami ir t. t.), įrankių stiklų blizgėjimas. Paskutinioji žymė (stiklų blizgėjimas) nevisada yra patikima: blizgėti gali ir akmenukas, ir konservų dėžutė, ir stiklo gabalas. Tiktai suderinant kelias žymes, galima susekti priešo sekyklą. Bet tam reikia sugaišti labai daug darbo ir daug laiko. Dabartiniu metu technika yra tiek patobulėjusi, kad sekyklos gali būti įrengtos tokiuose vietos daiktuose, kaip kryžiai, paminklai, kapai, akmenys, kelmai, kupstai, krūmai ir net gyvulių lavonai (žr. 1938 m. „Kario“ Nr. 9). Tatai, žinoma, žymiai apsunkina priešo sekyklų suradimą.

Priešo vadovietės yra taip pat labai svarbūs taikiniai. Nuslopinant jas ugnimi, ištrikdomas priešo vadovavimas. Vadovietes susekti yra gana sunku, nes jos dažniausiai būna uždengtose vietose, už aukštumų, kalnelių, krūmuose, miškeliuose ir pan. Todėl vienintelė priemonė joms susekti yra atidus sekimas tų vietų, kuriose jos gali būti. Apie vadovietės buvimą galima nuspręsti tiktai pagal visą eilę netiesioginių žymių. Šiomis žymėmis gali būti pasikartojantis žmonių judėjimas tam tikros vietos link, ypač jei pastebima, kad imamasi priemonių paslėpti šį judėjimą, telefono linijos, susieinančios vienoje vietoje, ryšininkai, tiesiantieji arba taisantieji telefono kabelį. Visos šios žymės, atidžiai sekant, padeda nustatyti priešo vadovietę.

Ne mažesnės svarbos taikiniai artilerijai yra tankai. Puolantieji tankai gerai matomi. Žymiai sunkiau pastebėti priešo tankus, kai jie dar tebėra laukiamo-

LATVIJOS KARIUOMENĒS VADAS GEN. BERKIS paskirtas karo ministru. Drauge pasilieka ir kariuomenės vadu.

Gen. Balodis, pasitraukęs iš ministro pareigų, balandžio 6 d. pareigas perdavė naujam ministru.

siose arba išeities pozicijose. Tokiais atvejais juos reikia ieškoti miškuose, slėniuose, už aukštumų, gyvenamosiose vietose ir kitose panašiose vietose. Apie tankų pasirengimą pulti galima spręsti pagal jų motorų užimą: išgirdus šį užimą, reikia visada stengtis nustatyti vietą, kurioje susitelkia tankai.

Taip pat svarbiais artilerijos taikiniais yra atskiri artilerijos pabūklai, vadinamieji lydymieji, kurie lydi puolančius pėstininkus. Tokius pabūklus, nors jie paprastai ir šaudo iš dengtų ugniaviečių, dėl nepakankamo pridengimo galima dažniausiai susekti pagal šūvių žybtelėjimus, dulkes ir dūmus. O kai tokie pabūklai šaudo iš atvirų ugniaviečių, tai jie lengvai susekami (jei prieš tai nebuvo susekti) pagal šūvių žybtelėjimus.

Nemažai žalos pėstininkams gali sudaryti ir minosvaidžiai. Minosvaidžio ugniavietę susekti, kai jis nešaudo, gana sunku, nes jis dažniausiai būna gerai pridengtas. Šaudančio minosvaidžio ugniavietę galima susekti pagal šūvių garsus, dulkes ir dūmus. Kai yra geras matumas ir aukštas debesuotumas, minosvaidžio ugniavietę gali būti susekta, sekant minos trajektoriją. Tatoi atliekama taip. Pastebėjęs minos sproginimą, sekėjas nukreipia dvišaką žiūroną į sproginimą, nutaikant kryžmą aukščiau minos kritimo vietos, kuri turi likti dvišako žiūrono matymo lauke. Po to sekėjas, žiūrėdamas pro dvišaką žiūroną, laukia sekančio šūvio. Pastebėjęs lekiančią miną, sekėjas tuoj nutaiko dvišako žiūrono kryžmą kiek aukščiau minos, pasukdamas tuo pat metu dvišaką žiūroną į dešinę ar į kairę, žiūrint sekamos trajektorijos polinkio. Keliant nuosekliai kryžmą į viršų (po kiekvieno minosvaidžio šūvio), sekėjas pasiekia trajektorijos viršūnę, o paskui tokiu pat būdu nuleidžia kryžmą nusileidžiančia trajektorijos šaka ir pasiekia minosvaidžio ugniavietę.

Priešo pėstininkai paprastai susekami, ieškant vietovėje apkasų arba tiriant tokias vietas, kuriose pėstininkai gali slaptai išsidėstyti arba telktis. Tokiomis vietomis gali būti miškeliai, vietovės raukšlės, gyvenamosios vietos ir pan. Būdingomis pėstininkų buvimo žymėmis yra: šautuvų šaudymas, žmonių perbėgimai iš vienos vietos į kitą, pėstininkų signalai

(trimitas, raketos), o kai pėstininkai yra apkasuose, tai ir šaudymo angos.

Žvalgant priešą, suspėjusį apsikasti, jo išsidėstymą galima nustatyti pagal šias žymes. Pėstininkų apkasai susekami pagal pailgą žemės juostą, savo spalva atsiskiriančią nuo aplinkui esančios vietovės, ir pagal tamsius šautuvų angų plyšius. Iškilumai, ypač priekiniame apkasų pylime, duoda pagrindą manyti, kad čia gali būti kulkosvaidžio lizdas, sekykla, slėptuvė arba dar kuris nors gynimosi pastatas.

Slėptuves reikia ieškoti taip pat ir tarp apkasų. Tokios slėptuvės susekamos pagal pylimą, kartais savo spalva atsiskiriantį nuo aplinkui esančios vietovės, o taip pat pagal einančias į slėptuvę susisiekimo eigas.

Susisiekimo eigą susekti lengviausia, kai ji eina nukreiptu sekėjo link šlaitu. Tokiais atvejais neužmaskuoti eigos ruožai atrodo, kaip laužtini siauri plyšiai (grioveliai).

Dirbtines kliūtis (vielų tvoras, užtvaras ir t. t.), kurios įrengiamos tikslu sustabdyti puolančius pėstininkus, susekti gana sunku, nes jos paprastai įrengiamos slėniuose, specialiai tam tikslui iškastuose grioviuose ir panašiose vietose. Dirbtines kliūtis dažniausiai reikia ieškoti 40—50 metrų priešakyje apkasų. Jas galima susekti pagal kuolelius, sustatytus maždaug tam tikra tvarka; be to, žiemą viela gerai matoma sniego fone.

Kartais, priešui vos pradėjus skleistis į kautynių tvarką, galima pastebėti jo žygio voras, žygiuojančias atstumose, kurių mūsų artilerija savo ugnimi pasiekti negali. Nors tokiais atstūmais paprastai negalima atskirti paskirų žmonių bei arklių, bet vis dėlto galima apytikriai nustatyti vorų kiekį. Tatoi galima atlikti dviem būdais. Kai matoma visa žygiuojančios kariuomenės vora, reikia nustatyti jos ilgį pagal gerai matomus (ryškius) vietovės daiktus, pro kuriuos vora turi praeiti. Atstumas tarp šių vietovės daiktų sekėjui turi būti gerai žinomas. Sužinojus voros ilgį, jau galima apytikriai nustatyti ir jos kiekį (pulkas, batalionas, grupė, baterija), žinant, kad kariuomenės dalys bei daliniai su gurguole žygio voroje išsitiesia kelyje taip: pėstininkų pulkas — 5.200 m, batalionas — 900 m, kavalerijos pulkas — 2.600 m, artilerijos grupė — 1.350 m, baterija — 250 m.

Kai visa vora iš karto nematoma (pavyzdžiui, matoma tik tai jos dalis tarp dviejų aukštumų), elgiamasi taip. Išžiūrimas vietovėje kuris nors daiktas ir su laikrodžiu rankose nustatoma, per kiek laiko visa vora praeina pro šį daiktą. Pavyzdžiui, jei artilerija pabūklų voroje žingsniu praeina pro pasirinktą daiktą per 2—3 min., tai tatoi yra baterija, o jei praeina per 17—20 min., tai tatoi yra grupė. Jei žygiuoja pėstininkai, tai pro pasirinktą daiktą kuopa praeina per 1—2 min., batalionas per 8—10 min.; kavalerijos eskadronas pro pasirinktą daiktą praeina žingsniu per 2—3 min., risčia per 1—1½ min.

Be to, kai žygiuoja artilerija, jokiai būna gerai matomi iš tolo ir pagal jų skaičių galima nustatyti ir artilerijos voros kiekį. Kartais galima apytikriai nustatyti žmonių skaičių ir pagal virtuves, laikant, kad vidutiniai kiekviena virtuvė skiriama 200 žmonių.

Be priešo (taikinių) sekimo artilerijos sekėjai seka dar savo kariuomenės remiamų (pėstininkų) veiks-

mus. Tatai daroma tam, kad artilerija visada žinotų, kur yra jos remiamieji pėstininkai, ir neapšaudytų juos per klaidą, o taip pat tam, kad ryšiams nutrūkus su pėstininkais, ji galėtų ir toliau juos remti.

Aukščiau mes davėme įvairių taikinių buvimo žymes. Dabar kyla klausimas, kur šių taikinių reikia ieškoti? Išižiūrėkime atidžiau į priešų išsidėstymą. Arčiausia yra priešų pėstininkai. Matomos žemės krūvos yra priešų apkasai. Bet jie nevisi iš tikrųjų būna pėstininkų užimti. Jų tarpe gali būti ir klaidinamieji apkasai.

Kiek užpakalyje apkasų, pav., yra kaimas. Niekas nerodo, kad ten yra kariuomenė. Tačiau netenka abejoti, kad jame yra ir pėstininkai, ir jų ugnies priemonės (kulkosvaidžiai, 20 mm pabūklai, minosvaidžiai).

Pora kilometrų už apkasų yra miškas — didžiausia kliūtis sekimui. Atspėti, kas yra miške, uždavinys beveik neišsprendžiamas, ir ne tik žemės sekimui, bet ir oro sekimui, kai miškas yra tankus ir be to lapuotas. Iš šio, žinoma, negalima daryti išvadų, kad mišką sekti,

bendrai, neapsimoka. Stropiai sekant pamiškes, kelius ir takus, einančius į mišką, galima vis dėlto atspėti, kas yra šiame miške, o ten, bendrai imant, gali būti pėstininkų rezervai, tankai ir net artilerija.

Kiek dešiniau miško matomi krūmai. Nors krūmai ir ne tiek, kiek miškas, pridengia priešų išsidėstymą, bet ir juose vis dėlto gali būti paslėpti svarbūs mums taikiniai, kaip tai, kulkosvaidžiai, prieštankiniai pabūklai, pėstininkai. Tirti krūmus reikia taip pat stropiai, kaip ir mišką.

Dar dešiniau ir toliau yra vėl kaimas. Kaime, kuris yra artimiausiam priešų užnugaryje, gali būti jo rezervai, sandėliai, šaudmenų būriai ir pan. Tuoj už gyvenamųjų vietų kartais galima susekti artilerijos ugniavietę, kurią namai ir sodai gali pridengti. Todėl reikia tirti ne tik pačią gyvenamąją vietą, bet ir esančią aplink ją vietovę.

Štai kaip žvalgomi bei sekami artilerijos taikiniai. Kitą kartą pakalbėsime apie tai, kaip rodomi kitiems susekti taikiniai.

Z. D.

PRAKTINIAI PRIEŠŠARVINĖS APSAUGOS UŽDAVINIAI AUTOMATINIŲ PABŪKLŲ SKYRIUI IR BŪRIUI

(Uždaviniai 1. k. tarnybai)

UŽDAVINYS Nr. 17

(Vadovas ir motorizuota 1. k. grandis)

Pratimo tikslas: motorizuotos 1. k. grandies, kaip patrulio, veiksmai susidūrus su priešų žvalgomaisiais šarvuočiais.

Priešas: vienas tankas — modelis.

Padėtis: 1. k. grandis, kaip būrio patrulis, važiuoja šiuo keliu, paskui ją seka su motociklu būrio vadovavimo grandies vadas ir matomam atstume pirmasis pabūklų pusbūris. Kaip pirmasis 1. k. motociklas įvažiavo į vingį, 200 m atstume pasirodė priešų šarvuočiai.

Vykdymas: 1. k. motociklas vyko taip, kad įvažiuojo į kelio vingį.

Pagal vado ženklą pasirodė priešų šarvuočiai.

1. k. motociklas važiuoja tuojau į uždangą (kelio grioviai, trobesys ir t. t.) ir duoda išspėjimo ženklą vadovavimo grandies vadui, kuris taip pat pakartoja šį ženklą ir slepiasi į uždangą. Vadas patikrina ar priekinis pabūklas laiku paleis ugnį.

Pagal vadovo ženklą priešų šarvuočiai vyksta atgal. Vadovas patikrina, ar priekinis pabūklas pasiliks ugniavietėje tol, kol vadovavimo grandies vadas su 1. k. tarnyba žvalgys, ar kelias yra laisvas ir praneš, kad žygį galima tęsti toliau.

Mokymo pagrindai: ženklų perdavimas žygyje apie šarvuočių pavojų reikalauja dažnų pratimų. Visi saugumo organai, važiuojantieji prieš priešakinį pabūklą, pasirodžius priešų šarvuočiams, privalo greit slėptis į uždangą, o priešinis pusbūris privalo ugniavietes taip užimti, kad galėtų šaudyti ir dešinę ir kairę kelio pusę.

Priekiniai pabūklai žygį tęsia toliau, kaip patrulis praneša, kad žygio kelias yra laisvas, nes nelauku pradėtas judesys gali privesti prie to, kad pabūklai pakliūs į priešų šarvuočių ugnį. Judesys reikia dažnai vykdyti šoksniais.

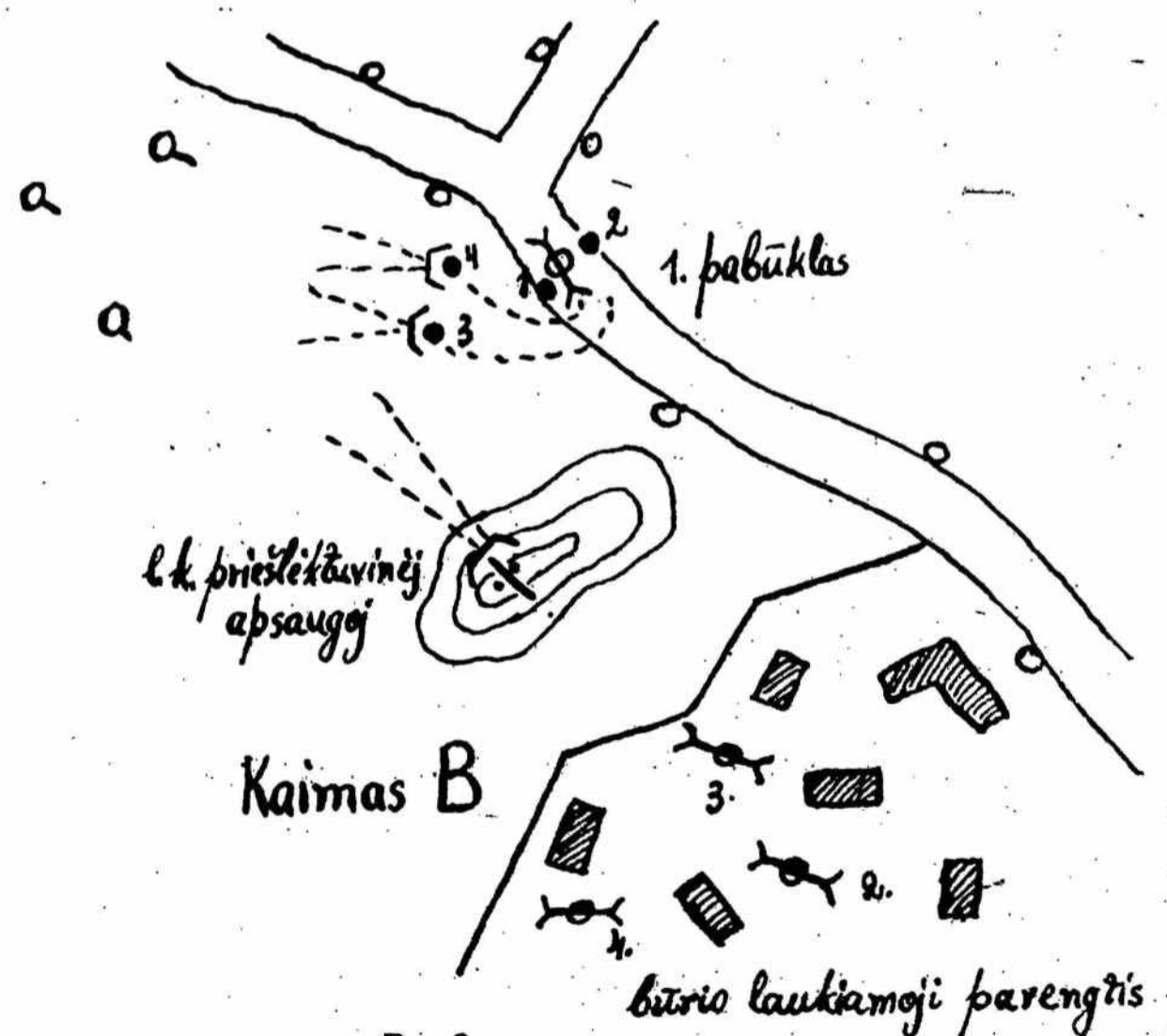
UŽDAVINYS Nr. 18

(Vadovas ir 1. k. grandis autovežimyje)

Pratimo tikslas: žvalgymas ir ugniavietės užėmimas poilsio saugojimui.

Priešas: 4—5 šauliai, kurie vaizduoja priešų žvalgomąjį patrulį.

Padėtis: — Tamstos būrys ilsisi čia prie kelio (būrio galva pažymima vėliavėle). Tamsta (1. k. vadas) esi pašauktas pas būrio vadą ir gavai tokį pavedimą:

Br. 8

Pavedimas: numatomas poilsis 30 min. „Vyk, tamsta, su 1. k. į ugniavietę ten aukštumos rajone ir saugok būrį nuo priešų puolimo“.

Vykdymas: 1. k. vadas savo autovežimui duoda ženklą „Pirmyn!“, sėda į autovežimą ir komanduoja

šoferiui: „Kryptis aukštuma!“ Važiavimo metu supažindina tarnybą su pavestu uždaviniu. Sustoja už aukštumos, paslepia autovežimį ir komanduoja: „Bendra kryptis! — Pozicijon!“ Vadovas leidžia prieš šauliams pradėti puolimą, patikrina taikinių nusakymą ir duoda įsakymą paleisti ugnį. L. k. vadas komanduoja: „Pusiau dešinėje puola priešas! — 400! — Ugnis!“

Mokymo pagrindai: 1. k. grandis vartojama žemės taikiniams šaudyti tada, kai pėstininkų apsauga nėra užtikrinta (pvz., žygyje). L. k., kaip ir pabūklas, privalo būti parengtas šaudyti uždangoje. Vadovas gali įvesti kliūtis ir patikrinti ar tarnyba kliūtį pašalina pasislėpusi uždangoje.

UŽDAVINYS Nr. 19

(Vadovas ir 2 l. k. grandys)

Pratimo tikslas: priešlėktuvinė apsauga.

Priešas: atitinkamai parodo vadovas. Lėktuvų pasirodymą reikia išnaudoti mokymui.

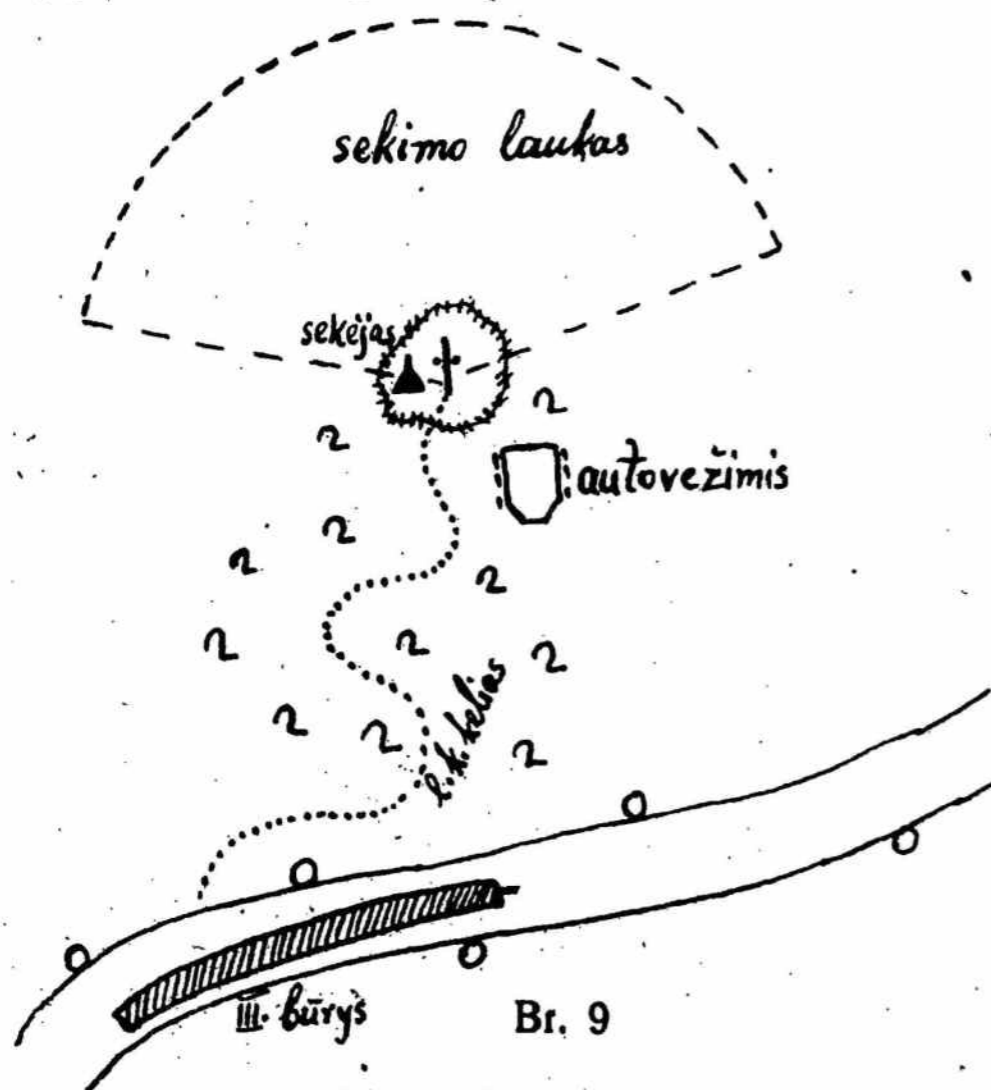
Padėtis: — Tamstos būrys šitame bare užima ugniavietę (atskiri pabūklai pasižymi vėliavėlėmis). Motociklas — pasiuntinys abudu 1. k. atvedė iki čia, ir būrio vadas 1. k. vadui davė tokį įsakymą.

Pavedimas: „Vyk, tamsta, su kulkosvaidžiais į šią aukštumą ir organizuok priešlėktuvinę apsaugą!“

Vykdymas: įsakymas vyresniai taikytojui: „Aš su grandiniu X (vadas 2. l. k.) žvalgau ugniavietes! — Laikyk ryšį su manimi! — Kulkosvaidžius paruošti lėktuvų šaudymui!“

Po žvalgymo kulkosvaidžiai gabenami į ugniavietes pagal vado ženklą.

Mokymo pagrindai: kaip taisyklė, kulkosvaidžiai vartojami priešlėktuvinei apsaugai. Išnaudoti vietovę. Sutvarkyti sekimą, gerai maskuotis.

UŽDAVINYS Nr. 20

(Vadovas ir 1. k. grandis autovežimyje)

Pratimo tikslas: 1. k. pavartojimas šaudyti žemės taikinius.

Priešas: kulkosvaidis ir 4—5 šauliai, kaip žvalgybos patruliai.

Padėtis: — Tamstos būrys yra užėmęs laukiamą parengtį šiame vienkiemyje. Vienas pabūklas yra ten prie kelių kryžkelės ugniavietėje, betarpinėje apsaugoje. Tamsta girdi netikėtus šūvius prie saugojančio pabūklo, kurį puola prieš šauliai.

Pavedimas: „Įsakymas!“

Vykdymas: „Ugniavietėn! — Pusiau dešinėje puolanti prieš šauliai! — 300! — Ugnis!“

Mokymo pagrindai: Šiame atsitikime reikalinga greitų veiksmų. Šiame atsitikime kulkosvaidis privalo kautis su žemės priešu, nes pabūklui gresia tiesioginis pavojus. Priešlėktuvinei apsaugai pastatyti kulkosvaidžiai turi paruošti ugniavietę žemės taikiniams.

(Pabaiga kitame Nr.)

Ltn. Kiveris

Liktinių puskarininkių reikalai

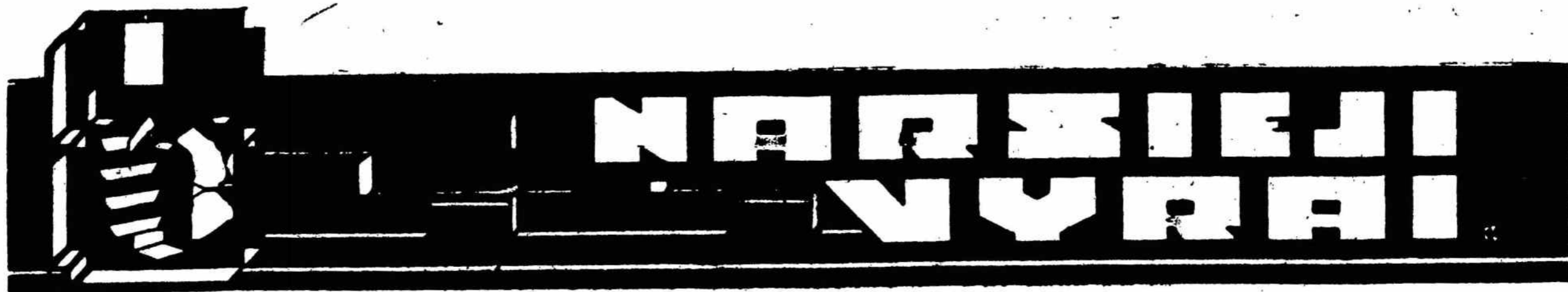
Daug kartų spaudoj buvo rašyta apie likt. puskarininkių tarnybos tvarkymo reikalus. Visi pripažįsta, kad likt. puskarininkis yra eilinio kovotojo mokytojas ir auklėtojas. Bet kad jis galėtų būti geras auklėtojas, turi būti pats gerai išsilavinęs ir atsidavęs savo pareigoms. Šių ypatybių neturėdamas, negali gerai išauklėti aukštos moralės kario. Jie mokosi ir lavinasi savo specialybėje; kiek laikas leidžia, ruošiasi aukštesniam mokslo cenzui įsigyti. Tačiau likt. puskarininkiams, nesant aukštesnės etatinės vietos, tenka išbūti ligi pensijos tam pačiam laipsnyje. Pav., dauguma senesnių likt. puskarininkių yra pakelti į puskarininkio laipsnį būdami būtinoj tarnyboj arba tik palikus liktiniu. Taigi, nesant laisvos vietos viršilos laipsniui gauti, ir tenka išstarnauti ligi pensijos tam pačiam laipsnyje ir su tuo pačiu atlyginimu.

Kitose ministerijose išstarnavus keletą metų toj pačioj kategorijoj ir viršininkams gerai atestuojant, keliamas į aukštesnę kategoriją. Tuo būdu pensiją jis išstarnauja gana pakenčiamos kategorijos. Taip pat dar mokami ir trimečiai, kurie palengvina pragyvenimą.

Betarnaudamas kariuomenėje, iš tokios kuklios algos liktinis puskarininkis nieko negali susitaupyti. Išėjus į pensiją, gaus 50% pagrindinės algos (puskarininkis 105, viršila 125 lt.). Tad tiek gaudamas, ar galės be sveikatos žmogus su šeima nors kiek pakenčiamai pragyventi? Aišku, kad ne.

Buvo spaudoj („Mūsų Žinyne“ 1939 m. Nr. 11) kpt. Kuzmickio parašyta, kad „Reikia dirbti likt. puskarininkiu 24 val., nes jis yra karys, o ne valdininkas“. Tai ir šios autoriaus mintys parodo, kad likt. puskarininkių darbas yra sunkus, visos paros darbas, reikalaujantis stiprių nervų bei sveikatos. Aš pusiau sumažinu valandų skaičių, nes skaitau tik tas darbo valandas, kurios įeina į dienotvarkę. O kiek per tą metų skaičių tenka sušalti ir sušlapti einant tarnybos pareigas. Ar tai neatsiliepia į sveikatą? Dar gal geriau būtų, kad dažniau likt. puskarininkiams būtų keičiamos pareigos. Tai atsilieptų į jų pačių auklėjimą ir nebūtų tokia monotoniška tarnyba. Tada kiekvienas viskuo domėtusi, nes kiekvienos pareigos likt. puskarininkiu nėra baisios.

Dėl drabužpinigių. Likt. puskarininkis gauna valdinius drabužius, bet su jais negali pasirodyti visumoj. Jis turi turėti nuosavus išvežinius drabužius, nes jam jie yra gyvybinis reikalas. Dėl to jis gauna, pradėdamas tarnybą, vienkartinę 220 lt. pašalpą. Tai ar galima išnešioti šiais drabužiais 20 metų? Be to, toli gražu šių pinigų neužtenka, dar reikia pridėti iš algos. Šiuos drabužius sunesiojęs, likt. puskarininkis baigia juos nešioti kasdien vietoj valdinių. O naujus išvežinius drabužius turi taisyti grynai iš tos savo kuklios algos.

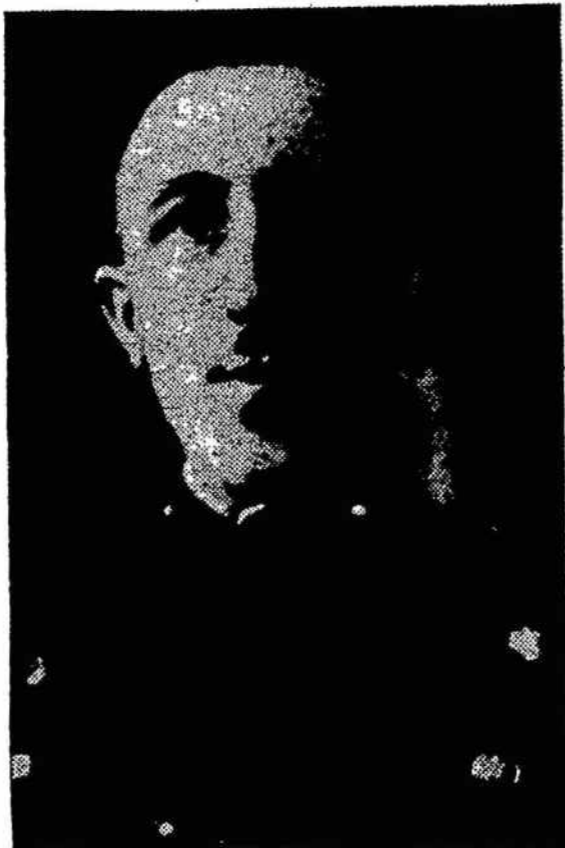

ŽMONĖS ATNEŠDAVO Į APKASUS VALGYTI

Atsargos puskarininkis Blokas Gustavas gimė 1901 m. rugpiūčio 5 dieną. Prienų miestelyje, Marijampolės aps. Apie savo karinius žygius šiaip pasakoja:

1919 m. kovo 5 d. nuvykau į valsčiaus savivaldybę ir įsirašiau savanoriu. Gavau įsakymą vykti į Kauną, 1. husarų pulką. Paskyrė į antrąją eskadroną. Eskadronas vos pradėdamas organizuoti. Nėra nei arklių, nei tinkamų ginklų.

Čia pasimokė arti mėnesio, išvykdamas į frontą pėsti. Pasiekiam Žiezmaris. Dvaro būstinėse susitvarkom, atsikvėpiam ir vykdamas Žaslių kryptimi. Ties Žaslių stotimi ir Pajautiškių kaimu pirmą kartą susirėmėme su priešu. Vienas būrys ties Žaslių stotimi buvo apsuptas ir tik ką nepateko į nelaisvę. Tik kitų mūsų eskadrono dalinių ir Vilniaus bataliono pagalba buvo išgelbėtas. Bet neilgai šiame bare buvome. Prieš Velykas vėl grįžome į Kauną, o po Velykų atgal į tą patį barą. Bolševikai jau buvo pasitraukę ir ties Vieviu susitikome su lenkais.

Psk. G. Blokas

Birželio mėnuo. Vykdamas į frontą vėl prieš bolševikus. Pasiekiam Antalieptės apylinkes.

Vieną dieną 16 mūsų raitųjų paskyrė prie pėstininkų dalinio žvalgybon. Laimingai išžvalgom ir pasiliekam vietoje. Žmonės mus labai mylėjo ir gerbė. Arklius pastatėme vieno dvaro tvarte ir palikę sargybą, suėjome į gretimą kambarius. Atsinešėm po glėbį šiaudų ir atsisagstę apykakles, sugulėm. Buvome kelias dienas nemigę, tad tuojau visi nutilo ir užmigo. Pėstininkų pareigūnai prižadėjo pavo-

jaus metu pakelti.

Naktį 10 val. kažin kokio sapno verčiamas pabundu. Klausaus, kad trata kulkosvaidžiai. Surinku: „kelk“. Akimirksniu visi sukilo. Išsiveržiam pro visas duris oran. Nieko nematyti. Pėstininkų lyg nebūta. Bėgam į arklidę. Arkliai žvengia, kojomis trypia, lyg nujausdami pavojų. Kulkosvaidžių monotoniškas tratesys. Kulkos zvimbina. Pasijuntame, kad esame pačioje ugnyje. Nežiūrėdami kieno arklys, čiupom kuris tik pakliuvo į rankas. Sėdam ant jų. Spaudžiam medžiais apšodintu dvaro keliu tolyn. Užkliuvo už mano kepurės šaka ir ją numetė nuo galvos. Zvimbtelėjo pro šalį kulka. Mano žirgas staiga suklupo, bet ir vėl pakilo. Pro šalį prabėga mano draugai ir gyventojai. Seni, maži, panikos apimti, gūžinėja grioviais. Graudingi mažųjų šauksmai skrodė nakties tylumą. Pakylu ir lekiu vieškeliu. Pralenkiu savo būrininką, bėgantį savomis kojomis. Arklio nebegaliu sulaukyti. Gal apie 3 kilometrus nušvilpiu. Pamatau savo pėstininkų kulkosvaidį, kuris be perstojo kalena. Už jo pasitiko eskadrono vadas. Jis buvo susirūpinęs mūsų likimu. Netrukus atbėgo ir kiti. Įsitvirtinę apie dvi savaites būvome apkasuose. Ėjau sargybon. Ją išstatydavom ant namų stogų, medžiuose ir kitur. Į postus, apkasus, apylinkės žmonės atnešdavo mums valgyti.

Kovų metu ties Zarasais mūsų eskadrono vadui kpt. Šilieriui rūpėjo išžvalgyti gretimai esantį kaimą. Mes buvome ant vieno kalniuko. Gretimas kaimas, į kurį jojo mūsų vadas, buvo aiškiai matyti. Savo akimis sekame kiekvieną jo žingsnį, judesį. Matyti, kaip jau baigia prisiartinti. Staiga iš kažkur jį apipuola keli priešai. Vienas, pačiupęs mūsų vado arklių, laiko už galvos, kiti nori jį nuimti nuo arklio sveiką ir nesužeistą. Bet vadas tik švytruoja kardu aplink. Pamatėm, kad nukirtęs du — paspruko. Atbėga sveikas.

Psk. G. Blokas apdovanotas Vyčio kryžiumi už pasižymėjimus kovų metu, eskadronui žygiuojant nuo Utenos Dauguvos link. Iš kariuomenės paleistas 1921 m. lapkričio 13 d. J. psk. Balys Brazdžionis

Tvarkant puskarininkių tarnybos įstatymą, aš siūlyčiau: 1. Iš likt. puskarininkių atimti valdinius drabužius ir pridėti prie algos tam tikrą sumą kas mėnuo, kaip drabužpinigius. 2. Likt. puskarininkis, išstarnavęs tam pačiam laipsny 5 metus bet kuriose pareigose, turėtų laikyti egzaminus. Be to, būtina turėtų įsigyti kariuom. vado nustatytą mokslo cenzą. Likt. puskarininkiu išlaikius egzaminus ir viršininkams gerai atestuojant, turėtų būti pridėta už pareigas mokamo atlyginimo tam tikras % (15 — 20). 3. Išstarnavus likt. puskarininkiu 10 metų (irgi tam pačiam laipsnyje), turėtų būti vėl laikomi egzaminai, tik jau platesnės programos ir aukštesnio išsilavinimo cenzo. Tada tokiam likt. puskarininkiu turėtų būti vėl pridėtas tam tikras % prie atlyginimo, žinoma, skaitant ankstyvesnį pridėjimą. 4. Toliau, išstarnavus likt. puskarininkiu 15 metų, turėtų būti dar didesni reikalavimai, tik galėtų

atpulti bendras aukštesnis išsilavinimas, nes pagrindu yra karinės žinios. 5. Likt. puskarininkis, išeinant jam į pensiją, būtina turėtų būti pakeltas į sekantį aukštesnį laipsnį. Likt. puskarininkis būtų keliamas į viršilios laipsnį, o viršila į jaun. leitenanto. Taip pat galėtų būti keliami į jaun. leitenanto ir puskarininkiai, žinoma, viršininkų gerai atestuoti.

Gal kai kam atrodo, kad likt. puskarininkiai per daug nori. Bet reikia nepamiršti, kad šių dienų likt. puskarininkių dauguma lanko aukštesniausias mokyklas, net kai kurie ir jas baigę. Todėl jų bendras išsilavinimas jau visai netoks, kaip anksčiau. Taip pat ne vienas, išėjęs į kitą ministeriją, likt. puskarininkis yra gerai įvertinamas ir greit pakeliamas į aukštesnę kategoriją. Tai parodo, kad likt. puskarininkiai yra pakankamai išsilavinę. Jie vietoj nenori stovėti, bet nori eiti drauge su gyvenimu. Psk. B. Didiūnas

KARO VEIKSMAI

VOKIEČIŲ PRANEŠIMAI

DNB iš fronto praneša, kad kovo 5 d. Vakarų fronte įvyko keli smarkūs susirėmimai tarp vokiečių ir prancūzų patrulių. Iš abiejų pusių turėta nuostolių. Žvalgybos tikslai visais atvejais buvo pasiekti, nežiūrint smarkaus pasipriešinimo. Pietinėje aukštutinio Reino fronto srityje vyko, kaip paprastai, susišaudymas. Be to, artilerija smarkiai šaudė prie Perlio ir, kiek silpnau, toliau į pietus iki Reino. Ore didesnių susirėmimų neįvyko.

Naktį į balandžio 7 d. viršum šiaurės jūros vokiečių naikintuvai susidūrė su 24 anglų bombonešiais. Apie 150 kilometrų į šiaurę nuo Sylto salos, kaip praneša DNB, įvyko oro kautynės. Du britų bombonešiai buvo numušti, o kiti priversti pasitraukti, skrendant į vakarus. Vokiečių lėktuvai jokių nuostolių neturėjo.

SAJUNGININKŲ PRANEŠIMAI

Balandžio 6 d. paskelbtame Havaso komunikate apie karinę padėtį Vakarų fronte nurodoma, kad balandžio 5 d. tarp Reino ir Mozelio upių fronte buvo, palyginti, ramu. Dėl blogo oro tą dieną beveik visiškai nepasireiškė aviacijos veikla. Nedidelis susirėmimas įvyko srityje, esančioje į vakarus nuo Vogežų, kur vokiečių kariuomenės dalinys buvo prisiartinęs prie vieno prancūzų postovio. Prancūzams pradėjus šaudyti iš automatinių ginklų, tas vokiečių dalinys buvo išsklaidytas, ir vokiečiai, atsitraukdami, paliko to dalinio sužeistą vadą, kuris buvo prancūzų paimtas nelaisvėn. Iš artilerijos šiek tiek buvo šaudoma srityje, esančioje į pietus nuo Saarbrueckeno, prieš vokiečių darbininkų dalinius. Taip pat įvyko susišaudymų Reino fronte. Britų lėktuvai, kaip ir paprastai, žvalgybos tikslais skraidė šiaurės jūroje. Sausumoje prancūzų lėktuvai tik du kartus atliko žvalgybos skraidymus ties fronto linijomis. Du vokiečių lėktuvai skraidė ties šiaurinės Vokietijos sritimis.

Didžiosios Britanijos oro laivyno ministerija praneša, kad balandžio 7 d. popiet šiaurės jūroje patruliuoja britų lėktuvai buvo sutikę vokiečių naikintuvus ir su jais įvyko oro kautynės. Per tas kautynes vienas vokiečių lėktuvas buvo sunaikintas, o kitas, kaip manoma, buvo mažių mažiausiai apgadintas. Du britų lėktuvai dar negrižo.

SKANDINAVIJOJE IR DANIJOJE

Balandžio 9 d. 3 val. vokiečių kariuomenės daliniai buvo iškelti Norvegijos uostuose ir pradėjo užimdinėti tolimesnius norvegų teritorijos plotus. Balandžio 10 d. rytą gautomis žiniomis, norvegų kariuomenė dar tebesipriešino vokiečių karinėms jėgoms. Vokiečių karo lėktuvai bombardavo norvegų svarbų uostą Kristiansundą. Apie kitų vietų bombardavimą tuo tarpu dar nebuvo gauta tikrų žinių. Rašoma, kad į tolimesnius norvegų miestus vokiečių kariuomenė buvo gabenama didžiuliais lėktuvais.

Tą pat dieną vokiečių kariuomenė užėmė ir Daniją. Danai ginkluoto pasipriešinimo nepareiškė. Danijos karalius ir vyriausybė paskelbė atsisaukimą į danų tautą, kuriame gyventojai kviečiami laikytis ramiai ir nesipriešinti vokiečių kariuomenei.

Norvegijos ir Danijos okupavime dalyvavo 250.000 vokiečių kariuomenės. Norvegijos, Danijos ir Švedijos vandenyse vokiečių laivai išdėstė minas. Gausios vokiečių aviacijos dalys eina sargybą Danijos teritorijos pakraščiais.

Naujų įvykių akivaizdoje Čemberlenas vėl kalbėjo. Jis savo kalboje pareiškė, kad Didžioji Britanija yra nusprendusi tučtuojau pradėti teikti Norvegijai visišką pagalbą, drauge pabrėždamas, kad britai ves karą sutartinai su norvegais.

Užimdama Daniją ir Norvegiją, Vokietija savo frontą žymiai pastūmėjo į vakarus. Tuo būdu vokiečių aviacijai priartėjo Didžioji Britanija, kurią bus lengviau pulti. Did. Britanijos aviacijai, atvirksčiai, Vokietijos pramonės miestai lieka toliau, nes britų lėktuvus dar Danijos teritorijoje pasitiktų vokiečių priešlėktuvinė ugnis. Nauja būklė žymiai sustiprino vokiečių strateginę padėtį.

POLITIKOS APŽVALGA

LIETUVOS - VOKIETIJOS PREKYBOS DERYBOS. Ūkinėse derybose komisijos jau baigė savo darbus. Palyginus su praėjusių metų sutartimi, ši sutartis žymiai praplėsimi ūkinį bendradarbiavimą. Derybų proga buvo aptarti kai kurie atsiskaitymo reikalai dėl Klaipėdos krašto.

LIETUVA ATSAKĖ TAUTŲ SAJUNGAI. 1939 m. spalio 23 d. „Lenkijos generalinis konsulas“ Trebicki buvo atsiuntęs Tautų Sąjungos generaliniam sekretoriui protesto raštą dėl Lietuvos ir Sovietų Sąjungos 1939 m. spalio 10 d. sutarties, kuria buvo perduotas Lietuvai Vilnius ir jo sritis.

Dėl šio protesto rašto š. m. kovo 29 d. Lietuvos nuolatinis atstovas prie Tautų Sąjungos įteikė Tautų Sąjungos generaliniam sekretoriui atsakymo raštą, kuriame pažymi Lietuvos teises į Vilnių, ir pabrėžia, kad SSSR jokio teritorijos perleidimo Lietuvai nėra padariusi. Gražinusi tik tai, ką 1920 m. liepos 12 d. taikos sutartimi su Lietuva yra pripažinusi. Nors vėliau gen. Želigovskis smurtu ir buvo užėmęs tą sritį, bet Lietuva to smurto nepripažinusi. Lietuva, pradėdama valdyti savo sostinę ir gretimą sritį, įgyvendino tik savo šimtmetines teises, kurios nė vieną momentą nebuvo perėjusios Lenkijai.

SAJUNGININKŲ NOTA SKANDINAVIJOS VALSTYBĖMS. Balandžio 5 d. sąjungininkai įteikė Švedijos ir Norvegijos vyriausybėms notas, kuriose liečiami kai kurie bendri klausimai, susiję su sąjungininkų ir skandinavų kraštų vyriausybių santykiais, ir kad jos turi tikslą nušviesti sąjungininkų laikyseną įvairiais Skandinavijos kraštų neutralumą liečiančiais klausimais.

Sąjungininkai oficialiai praneša, kad užminuojamos Norvegijos pakrantės ir patruliuos karo laivai, kad vokiečių laivai nesinaudotų Norvegijos vandenimis.

Dėl padėtų britų minų Norvegijos vyriausybė nutarė protestuoti ir reikalauti, kad minos būtų pašalintos ir britų karo laivų sargybos atšauktos, nes tai pažeidžia Norvegijos neutralumą. Šis britų žygis sujaukino ir švedų sluoksnius.

Vokiečiai dėl minimo britų žygio maną, kad jiems dabar esančios laisvos rankos taip pat laisvai veikti Norvegijos vandenyse ir nebepaisyti jos neutralumo, nes britai pirmieji ją pažeidė.

Šios savaitės pirmomis dienomis Norvegijos vandenyne buvo paskandinti keli vokiečių laivai.

ČEMBERLENAS KALBĖJO ATSTOVŲ RŪMUOSE. Didžiosios Britanijos ministras pirmininkas Čemberlenas atstovų rūmuose pasakė kalbą, kurioj apibūdina vyr. sąjungininkų karo tarybos deklaraciją, paskelbtą kovo 28 d. Priminė, kad sąjungininkai yra pasiryžę ligi kraštutinių savo pajėgų varyti ekonominį karą. Toliau paminėjo savo prekybos sutartis su įvairiomis neutraliomis valstybėmis, kurios jau yra sudarytos bei sudaromos naujos. Gausus sąjungininkų supirkimas karui reikalingų dalykų vis labiau sumažina Vokietijai prieinamą šių dalykų kiekį. Iš jo kalbos aiškėja, kad ateity sąjungininkai imsis dar griežtesnių priemonių sulaukyti žaliavų įvežimą į Vokietiją. Bus varžoma ne tik karinėmis priemonėmis — blokada, bet bus stengiamasi ir auksu užkirsti kelią vokiečiams gauti prekių, būtent, kuo daugiausia iš Vokietijos kaimynų superkant karui reikalingų dalykų.

Balandžio 4 d. Čemberlenas pasakė ir antrą kalbą, kurioj tarp kitko pabrėžė, kad karo pradžioje vokiečiai buvo geriau pasirengę, negu sąjungininkai. Tačiau jie tos progos neišnaudojo ir leido sąjungininkams tinkamai pasiruošti. Dabar sąjungininkai gali būti ramūs.

PERTVARKYTA BRITŲ VYRIAUSYBĖ. Įvyko pasikeitimų Didžiosios Britanijos vyriausybėje. Kai kurie ministrai pereina į mažiau svarbias vietas. Vokiečiai ši britų vyriausybės pertvarkymą apibūdina kaip griežtesniųjų laimėjimą.

Naujoje vyriausybėje Vinstonas Čerčilis pasiliko karo laivyno ministru ir dar pasidarė gynimo komiteto pirmininku. Po Čemberleno Čerčilis dabar yra stipriausias Didžiosios Britanijos asmuo. Čerčilis angluose yra daug populiariausias, negu Čemberlenas. Jis nori daugiau darbo, negu kalbų. Anglų spauda patenkinta Čerčilio naująja vieta. Laukiama, kad ši vyriausybė bus veiklesnė visuose karo ir ekonominiuose reikaluose.

KARO PRADŽIOJE ANGLAI NEBUVO PASIRUOŠĘ. Didžiosios Britanijos kariuomenės štabo viršininkas gen. Aironsaidas balandžio 5 d. priėmė spaudos atstovus ir pasikalbėjimo metu jiems tarp kitko priminė: „Sąjungininkai turi būti dėkingi, kad jie 7 mėnesius galėjo rengti savo kariuomenę. Man baisu pagalvoti, kas būtų atsitikę, jeigu vokiečiai pačioje karo pradžioje būtų mūs puolę, kai mes, tikrai sakant, dar neturėjome jokios kariuomenės. Galima sakyti, kad mes baigėme pasirėngimus tik per praėjusias dvi savaites. Dabar esame visai pasirengę, nors ir kažin kas atsitiktų“.

TARIASI PRAPLĖSTI BLOKADĄ. Londone prasidėjusi britų pasiuntinių Balkanuose, Italijoje ir SSSR konferencija, kuri aptarsianti tolimesnę Vokietijos blokadą iš pietų pusių. Anglų laivai jau pasirodė Adrijos, Egejaus jūroje ir būsianti užkirsta vokiečių prekyba Juodąja jūra.

MIRTIES ŽAISMAS DEBESYSE

NAKTĮ Į PRIEŠO ŽEMĘ

Paskutiniu metu santarvininkų spauda didžiuojasi skridimais Vokietijoje. Pranešimai skelbia, kad anglų lėktuvai pasiekė ne tik Berlyną, bet taip pat Vieną, Prahą, pasirodė net viršum Poznanės. Anglai sako, kad tokiu būdu jų lėktuvai jau yra pasiekę tolimiausias Vokietijos sritis.

Visi skridimai yra atlikti nakties metu. Atmenant, kad kiekvieno iš jų skridimo spindulys siekė net ligi 2000 kilometrų, šiuos skridimus reikia vertinti gana palankiai lakūnišku požiūriu, nors kariniu atžvilgiu ypatingos vertės negalima jiems teikti. Nakties metu, kai dauguma vietų yra užtemdyta, surasti svarbius karinius punktus ir juos bombarduoti beveik negalima. Tai yra daugiau propagandinės reikšmės skridimai. Ir iš tiesų, anglai daugiausia juos dėl to ir išnaudojo, išmesdami parašiutėlius su angliškais užrašais, o taip pat ir daug atsisaukimų.

Anglų lakūnai mielai papasakojo apie šiuos skridimus.

Naktis buvo giedri ir žvaigždėta, kai perskridome ir pasiekėme vokiečių žemės krantus.

Tolumoje švitėjo olandų pajūrio miestai, kurių neliečia sunkūs karo meto šviesos užtemdymo nuostatai. Ir kaip nuostabiai ir kontrastingai atrodo juoda Vokietija, paslėpta lyg po skraiste.

Per jūrą skridami, pakilome ligi dvylikos tūkstančių pėdų. Šaltis skverbiasi į kabiną, bet elektriniai šildytuvai pakankamai šildo. Kažkur dangaus skliauste švita žvaigždės, kurių viena ypatingai išsiskiria savo šalta, balta šviesa. Ji yra lyg mūsų kelvedys.

Slenkame per Vokiečių miestelius, geležinkelių linijas, perkasus ir autostradas vienu tiesiu ir tikru kursu į Berlyną.

Staiga man suduoda per petį žvalgas. Jis rodo pro lėktuvo langą į tamsą.

Toli šone švystelėja iš nakties juodumos ilga šviesosvaidžio juosta. Lyg pabusų iš miego. Ji nuslysta ir vėl užgęsta. Per toli, kad pasiektų mus. Gal tai kitą kurį lėktuvą pajuto, nes mes pakilome viens po kito, daugeliu mašinų iš karto.

Nieks nepastebi mūsų ir nesidomi. Vis ta pati be galo ilga nakties kelionė. Be pertraukos skaičiuoja avigatorius slaptąjį mūsų kelią, nes apačioje nieko smulkiau negalime įžiūrėti. Ant lango krašto jis dirba su sekstantu, pagal žvaigždes skaičiuodamas kryptį, lyg jūrininkas vandens platybėse. Erdvės plotai dar didesni ir juose nuklysti taip pat nesunku.

Isiklausome kartais į motoro ūžimą. Jis lygus ir tikras. Ir tik vienam jam dabar priklauso mūsų sėkmė. Jei kliūtis — tada žemyn, tikron nežinomybėn, pajusti ne tik prieš žemę, bet ir jo nelaisvę.

Staiga, lyg kardas, įsiremia į dangų plati ir be galo ilga šviesos juosta. Ji atsiranda staiga, kad mes net sekunde esame nustebę. Tuo pat, šalia jos, susikerta ir kita. Neaprašomai puikiai atrodo tie du šviesos stulpai, kai aplink begalinę tam-

sa ir tik žvilga mūsų lėktuvo kabinoje silpna žalia prietaisų šviesa. Dar vienas šviesosvaidžių spindulys šauna aukštyn ir pasijuntame jo sugriebti.

Labai greit spaudžiame mašiną žemyn ir padarome staigų posūkį. Sparnas švystelėja per šviesos jūrą ir pasidaro vėl juodas.

Taip netikėtai išslydome iš tų negailestingų ir taip labai pavojingų šviesos juostų. Staiga girdime kurčius trenksmus anapus lėktuvo sienų. Tačiau tamsoje jaučiamės vėl stiprūs ir nepažeidžiami.

Dar ir dar kartą bėgioja šviesos kardai aplink mus, bet mes vis tolstame nuo jų. Jie veltui ieško lėktuvo, kuris vėl nuėjo į naktį.

Užkandame, lėkdami juodu nakties keliu keliolikos tūkstančių pėdų aukštyje. Maistas dar daugiau sušildo ir pasijaučiame taip pat gerai, lyg būtume prie židinio, nors apačioje prieš žemę, o tėvynė už daug mylių užpakalyje.

Berlynas apačioje. Priešas tiek pasitikis savimi, kad daug šviesų galima pastebėti jo plotuose. Pro langą lekia mūsų dovanos jam. Popierinių lapelių ryšulius mėto visi — avigatorius savo sekstantą užmiršęs, šaulys, radistas. Kiekvienas ryšulys ore pasidalina šimtais mirgančių lapelių, kurie lyg lietus krinta žemyn... Rytmetį tūkstančiai prieš ras mūsų dovanas".

PIRMASIS LENKŲ LĒKTUVAS

Nors lenkų - vokiečių karas praeityje, tačiau šiuo metu Vokietijoje gausu atsiminimų ir kitokios literatūros apie aviacijos žygius to karo metu. Pateiksime mažą gabaliuką iš vieno vokiečių lakūno atsiminimų. Jis šio karo oro kovoje nukirto pirmą lenkų lėktuvą. Istorija tokia.

„Aš — pilotas iš „Stuka“ eskadrilės. Gaunu įsakymą bombarduoti vieną kelio kryžkelę. Ju 87 prikabina tris bombas. Tarpurateljė 250 kg plieno cigarą, po sparnais dvi bombas po 50 kg.

Oras nepaprastai skaidrus ir aiškus. Saulė primena vasaros vidurį, nors jau rugsėjo mėn. pirmosios dienos.

Kol priskrendu kryžkelę, praeina beveik valanda. Matau jį. Štabas numatė puikų taikinį. Iš abiejų pusių miškas ir pelkės. Tik vienintelis kelias visoje šioje apylinkėje ir jei jį suardysiu, priešui bus daug pakenkta.

Nei vienos lenkų voros aplink nematyti. Pastatau mašiną nosimi žemyn ir smingu. Nusitaikau, paleidžiu bombą, šoku aukštyn ir žiūriu kaip iš viršaus kris mano dovana.

Net šoktelėjau sėdynėj. Skaidri ugnis, paskui didžiulis dulkių ir parako debesys: visą kryžkelę uždengia bombos sprogimas.

Apsuku ratą. Pamažu sklaidosi visa ta didžiulė, pilka masė. Pamatau duobę apačioje kryžkelėje. Bomba ją padarė tokią, kad daug teks pavargti, kol tai bus sutvarkyta ir užlyginta.

Skrendu toliau. Vienoje vietoje, taip pat prie miško, ant didelio vieškelio dide-

lė lenkų kareivių ir vežimų grupė. Puikus taikinys, o aš turiu dar dvi bombas!

Žemyn. Paleidžiu vieną iš turimų. Ji krinta į kelio tirštumą. Nevaldomi vežimai ir arkliai lekia į mišką, žmonės bėga kiton pusėn. Iš visos didelės lenkų grupės pasidaro tikra košė.

Kylu ir skrendu atgal. Dar liko viena bomba. Jis kabo po kairiuoju sparnu ir dėl to lėktuvas nelabai nori lygiai laikytis. Vis daugiau svyrų į vieną pusę... Turiu prilaikyti visą mašiną vairsais...

Staiga akis stabteli. Ilgas Do 17 skrenda savo keliu, o jo užpakalyje du lenkų naikintuvai. Jie puldinėja ir atsitraukia, kai tuo tarpu dvimotorinis Do 17, nesileisdamas į bereikalingą gaisimą, stengiasi skristi savo keliu.

Reikia juos pulti ir padėti draugui.

Kadangi bomba kliudo, tai apsidairau ar nėra taikinio. Miškai ir raistai. Paleidžiu ją žemyn, o pats apsku ratą ir artėju lenkamis iš užpakalio.

Du naikintuvai išriestais, plačiais sparnais. Prisitaikau prie vieno jų, pradėdavo savo Junkersą traukti aukštyn ir paėmu lenkų lėktuvo pilvą. Stengiuosi kiek galima arčiau priskristi.

Lenkų lakūnas manęs nemato. Puikiai nusitaikau. Jaučiu, kad šūvis bus užtikrintas. Paspaudžiu kulkosvaidį ir kulku serija, man matant, subado lėktuvą.

Lenkų naikintojas, praradęs apdairumą ir matęs tik vieną žvalgybos lėktuvą, užmokejo gyvybę. Staiga visas lėktuvas suspurda, lyg persmeigta žuvis, ir puola žemyn.

Antrasis naikintuvas pamato, kas atsitiko. Jis greit apsisuka ir pabėga savo keliu.

Priskrendu prie draugo lėktuvo. Ištraukiu pieštuką ir užrašau ant savo lėk-

tuvo sienos jo ženklą ir numerį, matomą liemens šone. Kokiai daliai priklausė šis lėktuvas — nežinau ir tai išsiaiškinsiu vėliau.

Dar kiek paskridę, mes atsiskiriam ir nueinam kiekvienas savo keliu, prieš tai pamosavę viens kitam ranka.

Tik po poros savaičių susitikau su tais lakūnais, kuriuos aš gelbėjau Graudenzo aerodrome. Pasirodo, kad ir jie mano numerį užsirašė ant savo lėktuvo sienelės.

„Lenkas visiškai nematė, kai jūs artėjote, — pasakojo žvalgas iš Do 17, o tuo tarpu aš iš tolo pastebėjau Ju 87 ir supratau, kad tai ateina mums padėti“.

Pasirodė, kad tai buvo pirmasis lenkų lėktuvas, numuštas šiame kare.

MEDŽIOKLĖ SLĖNIAIS

Nors mūsų laikraščiuose ir retai būna aprašymų apie platesnius kariaujančių šalių susidūrimus, tačiau kiekvieną dieną, ypač lakūnai, pergyvena sunkių ir jaudinančių pergyvenimų.

Žvalgyba, naikintuvų puolimai, priešlėktuvinės artilerijos ugnis — visi tie elementai, kuriuos dabar tenka išgyventi skraidantiems vyrams, neretai pralaimint kovą atkaklesniam ir stipresniam.

Prancūzų spaudoje rašoma apie vieną pašėlusią lakūnų medžioklę, kuri tęsėsi 150 kilometrų atstume.

„Vokiečių žvalgybinis lėktuvas Do 17, dėl nepaprastai ilgo ir plono liemens vadinamas „skraidančiu pieštuku“, slinko iš Prancūzijos gilumos. Tai be abejo buvo fotografas lėktuvas ir, atlikęs savo uždavinį, pilnomis foto plokštelių kasetėmis skrido atgal į savo lizdą.“

Tuo pačiu metu, apie 150 kilometrų nuo priešakinių fronto linijų, iš vieno slaptojo aerodromo pakilo naikintuvų eskadrilė. Ji, kaip ir kasdien, turėjo atlikti tokių vienišų, prasiskverbusių Prancūzijos gilumon, prieš lėktuvų medžioklę.

Ir štai horizonte „skraidančio pieštuko“ siluetas. Naikintojams tik to ir reikia. Tuoju pilnas gasas ir pirmyn.

Iš žvalgybos lėktuvo pastebi, kad naikintuvų spiečius artėja. Ir čia motorai pavaromi pilnais sūkais. Bėgti tolyn, nes įsileisti į kovą reiškia tas pats, kaip sugaišti laiką ir virstiek žūti.

Bėgti! Kuo skubiausiai ir toliausiai nuo čia į savo pusę!

Prieš tai Do 17 pilotas bando padaryti eilinį triuką ir pasiekti kažkokį viršuje plaukiantį debesį. Jei tik į debesį įneria lėktuvas, jis išsigelbės nuo persekiojančių, nes nieks nedrįs lipti paskui. Ten lengva susidurti, o be to, ir nieko toliau už savo lėktuvo propelerio galo nebematyti...

Kaip uodai, naikintuvai pašėlusiai nesasi artyn. Kažkuris jų, dar iš tolo, iš patrankos paleidžia porą granatų. Šviesdamos dūminiu pėdsaku, jos parašo lanką, bet pralekia pro „skraidantį pieštuką“ ir nublizga žemyn.

Žvalgybos lėktuvui nepavyksta pasiekti debesio. Iš akies sprendžiant, jis atrodo arčiau, kaip yra tikrumoj. Atstumas tarp bėgančio ir tarp besivejančių labai greit mažėja. Mažos, piktos, mirtinai geliančios širės tuoj pradės kasti!

Iš Do 17 kulkosvaidininkas jau pasveikina savo kulkosvaidžiu artimiausią naikintuvą. Šis šauna taip pat. Kulkos skamba į metalinį žvalgybos lėktuvo apvalkalą. Pabyra stiklai — serija išėjo pro šoninį langelį.

Žvalgybos lėktuvo greitis šiek tiek mažesnis už naikintuvų. Kiekviena sekancia sekundė atrodo bus begaliniai sunki, beveik pražūtinga.

Pilotas dabar griebia kitą gelbėjimosi būdą. Staiga jis paspaudžia didžiulį lėktuvą žemyn ir sminga apačion. Jo įgula įcentrinės jėgos prispaudžiama sėdynėse, naikintuvų spiečius pasilieka viršuje. Prieš lekiančių apačion akis žemė bėga begaliniu greitumu artyn.

SUOLIAI PER MEDŽIUS

Kad išplėstų didesnę greitį ir kiek galima atsitolintų nuo persekiojančių, vokiečių lėktuvo vairuotojas dar prideda motoro apsūkumą. Visas „skraidantis pieštukas“ švilpia staugiančiu balsu, lyg krinanti statmenai granata.

Bet naikintojai nenori paleisti aukos. Vienas paskui kitą jie taip pat sminga apačion ir atrodo mažomis juodomis vilčiomis. Medžioklė tuo būdu vyksta iš toliau.

Vokiečių lėktuvo vairuotojas pradeda lyginti lėktuvą horizontalėn padėtin. Nuo didžiulio greičio žmonės, mašinos viduje esą, gniužinami lyg akmens kalno prie sėdynių. Akys merkiasi ir sprandai lenda į tarpupečius... Bet viską reik iškentėti, kad galėtų išlikti gyviems.

Ir taip Do 17 atsiranda prie pat žemės. Miškai, prancūziški laukai, su vienšiais klojimais, maži pilko akmens miesteliai lekia pro stiklines „skraidančio pieštuko“ sienas greičiau, negu kokioje nors filmoje.

Lėktuvo viduje visi atsigaua nuo didžiosios išcentrinės jėgos ir vėl prie savo darbo. Kulkosvaidininkas įremia akis taikiklin, žvalgas tuoj žiūri ar teisinga kryptis į savo pusę, o pilotas, žvilgsnį ištempęs, tik žiūri, kad neužkabintų už kliūčių.

Miškas! Lėktuvas šoka per jį, tuoj vėl nusileidžia į kirtimus ir taip pleškina toliau.

Kaimelis! Vėl šuolis per jį ir vėl prispaudus prie žemės pirmyn.

Naikintuvai atsiranda čia pat. Serija po serijos! Tačiau persekiojantiems dabar yra daug sunkiau.

Kai bėgantysis skrenda prie pat žemės, negalima jo pulti iš apačios. Naikintuvai turi prisivyti, šauti, paskui plėsti aukštyn, vėl vytis, vėl kilti aukštyn...

Varginga, bet labai atkakli medžioklė eina toliau. Naikintojai neatstoja nuo bėgančio, akis išplėtusio, žvalgybos lėktuvo, nors ataką pakartoti jie gali tik žvalgybiniam kelis bei keliolika kilometrų praskridus vis arčiau savosios pusės...

Palfai pat medžių viršūnes žaibuoja „Moranų“ patrankų vamzdžiai, išmesdami granatas, kurios paskui save velka dūminę juostą. Tankiai tarška kulkosvaidžiai ir nuo žemės atrodo, lyg čia siūtų siuvamoji mašina.

Žvalgybos lėktuvas bėga ir bėga pirmyn, šokinėdamas miškais, nusileisdamas į slėnius, ieškodamas kelio tarpukalvėse. Jei tik jis kiek aukščiau pakiltų, naikintuvai tada pasidalytų į dvi grupes, atliktų puolimus iš viršaus ir apačios, ir „skraidančio pieštuko“ likimas būtų išspręstas.

Prasideda niekeno žemė. Už jos jau vokiečių linijos. Kai tik jas žvalgybos lėktuvas pasieks, jis bus išsigelbėjęs. Naikintuvai turės grįžti atgal, nes taip besigainojant 150 kilometrų jau praskrista. Ten ir benzino bakuose nedaug.

Do 17 įmauna į slėnį. Miškais apaugę šlaitai aukštai iškilę. Jo gilumoje, kur rangosi upokšnis, lyg dvasia nešasi margai dažytas dvimotorinis.

Vienas naikintuvas puola, kiek tik galima artėja ir jo pilotas spaudžia ginklų nuleidikus, Sausai ir greit suloja kulkosvaidžiai ir trumpai subilda patranka...

Staiga visas didelis lėktuvas (ar jo pilotas gavo kulką ar buvo sužeisti lėktuvc vairai) atsimuša į šlaitą, garmėdamas miško gelmėmis.

Nugalėtojas naikintuvas šoka aukštyn. Do 17 akimirka sukiūža į geležies laužą ir toje vietoje blykstelė ugnis.

Medžioklė pasibaigė. Bėgliui nepavyko išsprukti, nes persekiojantieji ligi paskutinės minutės neprarado savo atkaklumo.

...Kaip uodai, naikintuvai pašėlusiai nesasi artyn...

L. PAŠKŪNAS

SVIEČIA KOTLETAI

Visa kuopa didžiavosi savo inteligentais: virėju, siuvėju, kurpium ir raštininku. Niekas taip gerai nemokėjo virti, kaip jų kuopos samčio sargybinis, niekuomet niekas taip greit ir švariai neatlikdavo darbo, kaip siuvėjas su kurpium, bet visus prašokdavo raštininkas. Niekas taip dailiai nepapasakodavo visokių istorijų, kaip raštininkas Gripas. Kai jis imdavo kalbėti, mesk penkių lempų radijo aparatą į šalį.

Viskas gal taip ramiausiai ir būtų tęsėsi: prieš vakarinį pasivaikščiojimą raštininkas kasdien reguliariai apskelbdavo, kaip anglas maudo vokietį, vokietis —

anglų; kaip sąjungininkai, išsirausę žemėse urvus, šiltai miega, geria saldų vyną ir retkarčiais, dėl įdomumo, paskiria pasimatymus vokiečiams. Taip slinko diena po dienos. Bet vieną kartą atsitiko kažkas nepaprasto. Klausytojai, kaip visuomet, susirinko klasėje ir laukia savo auktuburnio. Laukia penkis, dešimt, penkiolika minučių ir vis nėra. Atėjo laikas pasivaikščiojimui. Vyrai ėmė rimtai nerimauti.

— Gal vargšas mėsos su pienu užvalgė, — spėliojo gailėstingesnės širdies kovotojai. Galų gale nutarė siųsti tvarkinį raštinę reikalo išsiaiškinti.

Po pasivaikščiojimo visi apspito pasiuntinį:

— Kas? Kaip? Ar serga?

Tvarkinys užsikosėjo, pamojo ranka nutilti ir pradėjo:

— Įeinu į raštinę — Gripas, užsikvėpęs ant kažkokio popieriaus, nė akių nepakelia, tik retkarčiais neramiai pakaso pakaušį, smakrą, trina panosę. „Tamsta raštininke“ — pagaliau išdrįsau kreiptis — „visa kuopa laukia naujienų“...

— Po velnių su visom naujienom, — sugriaudė pamokslininkas, — yra svarbesnių reikalų! — ir vėl užsikvėpęs ėmė kasyti pakaušį, trinti panosę.

Praėjo diena, kita, kuopa vėl ėmė radijo klausytis, bet kur gali palyginti su Gripo išvedžiojimais. Taip jie vieną vakarą nusprendžia išsiaiškinti raštininko paslaptį. Vienbalsiai įgaliojo kurpių, kuris sugebėdavo net ryšių šuniui kaulą iš dantų išvilioti, arba išdrįsdavo pažvelgti tiesiai į akis skyrininkui. Iš visko matyti, kad kovotojas turėjo ypatingų diplomatinį gabumą.

Po pusvalandžio grįžta kurpius, bet su tokia veido išraiška, su kokia išeina iš ambulatorijos ligoniai, gavę pastabą: „Be reikalo“. Puse burnos iškošė:

— Liūdni dalykai atsitiko su mūsų Gripu — gavo iš merguzėlės laišką, tai Dievas žino kas su juo pasidarė: visą laiką susimąstęs, susisvajojęs, o kalbose ir darbuose mušas į vyriškumą. Tam, matyt, ir ūsus ėmė auginti.

Iš tikro, šie kuopa pastebėjo, kad gerbiamasis raštininkas pasipuošęs „į abu galus smailyn“ šereliais ir nešąs kažin kaip už kitus visa galva aukščiau. Perskaitęs kam pasiruošti valandas linguoti, dar, pakėlęs balsą, pridėjo:

— Ė, jūs mamos vaikučiai, daugiau nieko ir nežinot, kaip džiūti po uoksu. Pamatysit, kad aš sukombinuosiu! — ir padaręs ant kulno sukini, įlindo į raštinę.

— Įsivaizdina šermukšnis... Pažiūrėsim, ar toli važiuosi... — ėmė užti kuopa.

Visi žinojo, kad Gripas ir virėjas buvo ypač geri draugai, todėl niekas ir neatreipdavo dėmesio, kad raštininkas dažnai išeidavo iš virtuvės taukuotomis lūpomis. Kas čia tokio, juk niekas nedraudžia geriems bičiuliams bučiuotis, o virėjo lūpos taukuotos... Dabar, kai kuopoje kilo nepasitenkinimas Gripu, nė vienas pastebėjo, kad jis kiekvienu išėjimu iš virtuvės pusę porcijos sviesto už ūsų užsimekęs parsinešą į raštinę. Karštesnieji ėmė reikšti nepasitenkinimą:

— Ūsai, kaip ūsai, — vidaus tvarkos statutas nedraudžia auginti, bet kad juose sviesto atsargas laikytum, to, rodos, nė būrio vadas neminėjo.

Tokios kalbos pasiekė kuopininko ausis.

— Žinai, Jokūbai, — dėstė Gripas virėjui vieną priešpietį, į lėkštę įsivertęs, kaip magnetines minas, du kotletus, — gavau nuo savo svajonės rimtą laišką, kuriame man pasako grįžti į atsargą suvyriškėjusiu ir būtinai su laipsniu — kitaip visa meilė eis po velnių! Dėl pirmo dalyko, manau, esu pasiekęs neblogų rezultatų, — suniurzgė raštininkas smaližiu perbraukdamas per viršutinę lūpą ir reikšmingai žvilgterėdamas į virėją, — bet kaip su laipsniu? Žinai, aš mokomos kuopos nesu baigęs?

— Palauk, — ėmė raminti Jokūbas, — rodos, tu dar nesi baustas?

— Nesu.

— Ir pavyzdingai ėjai savo pareigas?

— Kaip skruzdė!

— Užtikrinu, per Tautos šventę pakelsi grandinius.

— Tėvynės labui!

— Gripai, dėl Dievo, kuopininkas prie durų! — staiga suriko virėjas.

Vargšas raštininkas taip ir užmirė. Savo svajonėse netikėtai užkluptas, nebežinojo, kas daryti: virtuvėje draudžiama valgyti, o čia rankose du kotletai, kaip minos. Apsidairė: laukan tėra vienos durys.

— Gripai, lišk į spintą! Kitaip mudu žuvę! — su priejuoste šveisdamas batus, verkšleno Jokūbas.

Akimirksnyje raštininkas buvo didelėje indų spintoje, o uolusis samčio sargybinis, ją uždaręs, ėmė rūpestingai šveisti, kad net spinta pradėjo svirduliuoti, lyg rugių pėdas. Pasisveikinęs su įėjusiu kuo-

pininku, griebė brūzinti dar su didesniu užsidegimu, drebėdamas, kad tik nežvilgterėtų į spintos vidų. Tas, atidžiai pažvelgęs visą virtuvę, priėjo prie Jokūbo:

— Iš lauko trini, o viduj, tur būt ne-labieji vaikus veda?

— Švaru! — drąsiai atrėžė virėjas, nors visą šaltas ir šiltas prakaitas išmušė.

— Pažiūrėsim, — tarė viršila, pamazū verdamas spintos duris.

Tarpduryje pasimatė Gripas visoje savo didybėje — vienoje rankoje laikydamas kotletus, kita braukdamas „į abu galus smailyn“ ūselius.

Kuopininkas net nusispiovė iš nuste-bimo.

— Ko tu čia, Gripai, žiūri į tuos kotletus, kaip driežas į kiaušinius. Ką čia veiki, kad išvaizda panašus į vištą, minkštą kiaušinį padėjusią.

— Baisiai sunkų uždavinį sprendžiu — išstėnėjo raštininkas.

— Ir aš matau, kad sunkų, nes, kiek atsimenu, prie plunksnos tau niekuomet

tokie prakaito lašai nevarvėjo per skruostus...

— Pone viršila, — kiek atgavęs savo senąją formą, ėmė malti raštininkas. — Rodos, aš kažkur skaičiau, kad suomia kare prieš rusus kotletus vartoja kaip šviečiamuosius sviedinius. Su minosvaizdžiais juos išmeta į orą, — kotletai nuo trinties taip įkaista, kad dešimt kilometrų spinduliu bent pusvalandį tiek apšviečia, kad esą galima laikraštį skaityti. Tai, mat, čia virtuvėj norėjau išbandyti, gal jie ir nejudėdami bent kiek žiba, taigi ieškojau, kur tamsiau... — ant galo kiek numykė Gripas.

— Aha. Tu norėjai padaryt išradimą ir ieškojai, kur tamsiau... Žinai, Gripai, ateityje aš tau patariu nebedaryti visokių atradimų su kotletais, dargi su visais baltais įsirioglinus į virtuvės spintą.

— Kiek turi kotletų?

— Tik du...

— Gerai, gauni tik dvi valandas: vieną už tai, kad valgei virtuvėj; antrą, kad nesilaikydamas higienos taisyklių ir negerbdamas valdiško turto, įlindai į spintą.

— Še tau... Staiga žuvo visos raštininko svajonės.

MOKYKLAI IR KARIUOMENĖ

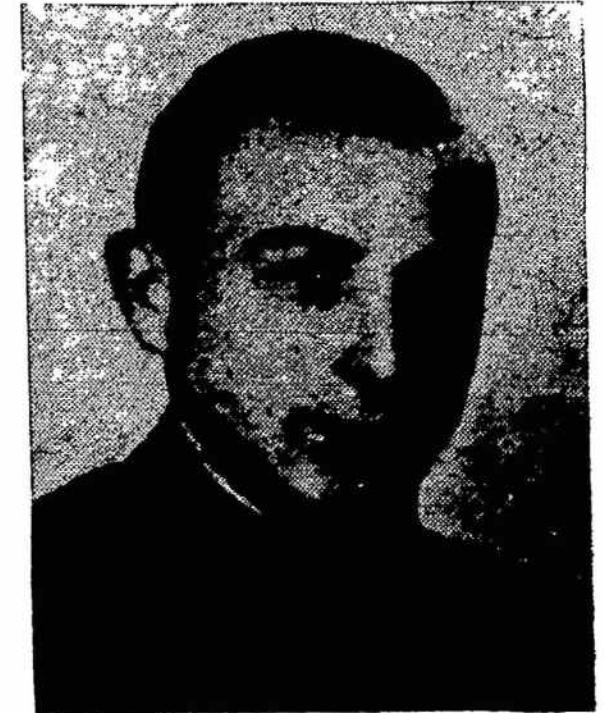
KARINĖ DVASIA ŽAIDIMUOSE

Su begrižtančiu pavasariu ateina naujų planų, pareigų ir nuotaikų mokinių darbuose. Į suolą žiemos suspaustas jų gyvenimas išsiverš į kiemus, laukus, platumas. Darbai pasipildys žaidimais, kurie yra būtini jų kūno ir dvasios gaivumui, judrumui ir plėtojimuisi. Kartu atsiranda progos papildyti ir tai, kas žiemos metu negalima, būtent, praktinis karinio rengimo darbas. Viduriniuosiose mokyklose jis bus karinio rengimo instruktorių globoj. Todėl šitoj vietoj nėra tikslo jo nė liesti. Jis bus padarytas. Daugiau paakinimo, žinoma, laukia pradžios mokyklos. Čia daugumas mokytojų dažnai pamiršta, kad šalia to karinio auklėjimo, kurs nejučiomis į jaunąsias širdis sruvena iš Tėvynės pažinimo, istorijos, geografijos pamokų, iš skaitomųjų apsakymėlių ir paties mokytojo papasakojimų apie mūsų kariuomenę ir jos žygius, dar yra ir praktinis kursas, kuris nejučiomis turi būti išeinamas ekskursijose ir ypač žaidimuose, nes su šiais dažnai susiduriama. Žaidimai esti dvejopi: ūpo žaidimai ir kariuomenės darbo mėginimas. Pirmuosiuose — su karinio turinio dainomis, rateliais, lengvesnio pobūdžio sviedinio žaidimais ir panašiais — dalyvauja ir mergaitės. Čia mokytojui telieka parinkėjo ir prižiūrėtojo rolė. Antruosiuose mokytojas jau turi vadovauti. Čia yra tikslo lavinti orientavimąsi vietoje dieną, naktį — žvaigždžių, saulės ir vietos daiktų pagalba. Turime galvoj slėpimo, ieškojimo žaidimus, kuriuose panaudojamos maskavimosi priemonės: žolė, krūmai, vietovaizdis ir t. t. Tokiu būdu mokinys nejučiomis, su malonumu pasisavina, išmoka to, kas jam vėliau bus būtina išmokti, reikalinga. Be to, jis į tai įpranta, nes jaunuolio pati psichologija jį į tai stumia, įdomina, traukia. Visi žaidimai ugdo ir bendrąsias karinio gyvenimo gėrybes: susiklausymą, vieningumą, bendrojo darbo pamėgimą ir iš viso įpratimą bendrai dirbti kits kito neskriaudžiant ir neapgaudinėjant. Šiuose žaidimuose neslopinant kitų iniciatyvos, reikia leisti ir patiems mokiniams pasireikšti, vadovauti. Jau ir savaime tai iškils, kai bus dirbama su karinio rengimo tikslu ir mintimi. Medžiagos šiam reikalui jau pakankamai galima susirasti žaidimų literatūroj, o taip pat ir sava iniciatyva. Daug šioje srityje yra padariusi Skautų S-ga, kurios darbų planuose visa tai kaip tik yra reikšminga.

Ji duoda mažų uždavinėlių bei pratimėlių įvairaus amžiaus jaunuoliams; stovyklomis — tais mažais poligonais — pratinama savarankiškai gyventi ir dirbti. Tai gi ir visam pradžios mokyklų jaunimui tomis gėrybėmis galima pasinaudoti. Juo labiau, kad jos ir neskautams bus mielos. Tai rodo, kad ir tie faktai, kad ir kitos vaikų organizacijos bei sąjungos tas priemones ima praktikuoti, rengia iškylas, stovyklas ir pan. Tai gi, reikia laukti, kad šis pavasaris duos progos nepamiršti mūsų mažųjų karinės praktikos.

Mokyt. M. Almonis

V. Ivanauskas, šiaulių bern. gimnazijos VII kl. mokinys, laimėjęs pirmąją „Kario“ platinimo premiją. Jo rūpesčiu šiaulių bern. gimnazijon pareina 240 egz. „Kario“.

ŠIAULIAI

V. Bern. Gimnazijoj IV. 7 d. turėjome didelį literatūros vakarą, kuriame pranešimą padarė kritikas J. Ambrazėvičius, eilėraščių paskaitė B. Brazdžionis, K. Zupka ir H. Lukauskaitė, o beletristikos — J. Paukštelis ir Step. Zobarskas. Su savo kūrinėliais pasirodė ir mūsų gimnazijos mok. Malinauskas ir merg. gimnaz. mok. Neverauskaitė. Ypač didelio susidomėjimo sulaukė B. Brazdžionio ir K. Zupkos eilėraščiai.

Vakaro rengimu rūpinosi direkt. Dr. Kučinskas ir mokyt. Rubaževičius.

J. Kanis

KYBARTAI

III. 15. įvyko 43 Kybartų Valst. Gimn-jos šiaulių būrio bendras berniukų ir mergaičių susirinkimas. Perskaičius būrio vado įsakymus, bern. būrio vadas mokyt. St. Tamulaitis tarė žodį numatyto ruošti vakaro reikalui. Išrinkta vakarui ruošti komisija.

Mokyt. p. A. Tamulionis kondensuotai, bet išsamiai ir vaizdžiai pranešė apie Lietuvos užsienio ir vidaus padėtį, atgavus mūsų senąjį Vilnių.

Sts.

AVIACIJOS KURSAI MOKYTOJAMS

Norėdamas padėti modelizmo propagandai, LAK nutarė vasaros metu suorganizuoti nemokamus modelizmo ir bendro aviacijos pažinimo kursus. Kursai truks vieną — porą savaitių. Juose klausytojai bus supažindinti su aviacijos bei modelizmo teorija, modelių statyba, jų startavimu, aviacijos priemonėmis taikos ir karo metu ir t. t. Paskaitos bus pajvairintos atitinkamomis filmomis. Kursų metu visi klausytojai bus pavėžinti lėktuvais. Geriausiai baigusieji turės teisių didesniems perskridimams. Iš anksto šiais kursais turėtų būti susidomėta.

JONIŠKIS Š.

Balandžio 6 d. vietos šauliai ūkininkų salėje surengė pirmąjį literatūros vakarą šiame mieste. Jį organizavo ir ypač daug rūpesčia parodė mokyt. ats. ltn. K. Senikas ir mokyt. Kuzavinis. Į vakarą buvo pakviesti šie rašytojų d-jos nariai: poetai B. Brazdžionis ir K. Zupka ir rašyt. S. Zobarskas. Ypač patiko valst. premijos laureato B. Brazdžionio „Pasmertkojo miriop žodis“ ir K. Zupkos karinių ir kaimo nuotaikų eilėraščiai, kuriuos prašyta kartoti. Po šio vakaro programos svečiai rašytojai išklause moksleivių prašymą ir atsilankė į jų pasilinksminimą, kur ypač entuziastiškai sutikti paskaitė po vieną kitą kūrinį.

V. Aj.

VILKAVIŠKIS

Įsisteigė aviacijos būrelis, kurį globoja mokyt. Petrauskas. Valdyba: K. Vosylius, G. Bateika, G. Mickevičius ir J. Krasauskas.

J.

Algis Kailius gyveno prie pat kareivinių. Kasdien, eidamas į mokyklą, pro neaukštą tvorą matė jis kareivių eiles tiesia linija išsirikiavusias ir kaskart vis jam akyse žybtelėdavo džiaugsmo kibirkštėlės. Tada jo širdis imdavo smarkiau plakti, o maža krūtinė labiau kilnojosi.

— O, aš turiu būti kareivis. Turiu! — jis su gniauždavo kumšteles ir ryžtingai pažiūrėdavo per tvorą į kareivių eiles. Bet čia pat jam kareiviai pasirodydavo tokie nepaprasti milžinai, lyg iš tos pasakų knygeles, kad jis pasijusdavo baisiai mažas prieš juos.

Sutikęs vieną kareivį jis pridėjo kariškai ranką prie kepurės ir jau iš tolo smagiai sušuko:

— Labas rytas!

— Labas! Labas! — atsakė jam kareivis ir nusišypojęs pridėjo:

— Ot, kur vyras!

Algutis net pašoko iš džiaugsmo. Ir pamanyt tik reikia, jį tikras kareivis vyru pavadino.

Vakar jis pro skylę tvoroje pakliuvo į rajoną ir nuėjo iki kareivinių, į kurias įbėgti buvo toks didelis noras, kad jis nė pats nepajuto, kaip atsidūrė ilgam plačiam koridoriuj.

Paėjęs kelis žingsnius čia pat kairėje, pro praviras duris jis pamatė daugybę kareivių susidėsių už ilgų stalų ir gardžiai bevalgančių pietus. Čia aidėjo kalbos ir linksmas juokas. Algiukas sužavėtas klausėsi ir įsivaizdavo sau, kad ir jis, štai, sėdi kareivių tarpe, valgo ir juokias drauge su jais. Staiga užpakaly savęs jis išgirdo balsą:

— O ko tu čia ieškai, bernaiti?

Prieš jį stovėjo jaunas, atviro veido ir besišypsanti akių leitenantas.

— Ponas kareivis... aš... aš... — sumišęs kartojo Algiukas. — Aš noriu būti kareiviu, — ryžtingai užbaigė ir išsitiesė.

— Nori būti kareiviu? — nusijuokė leitenantas. — Bet juk tu baisiai mažas. Palauk, kol užaugsi. Dabar tu ir šautuvo pakelt negalėtum.

Algiukas pradėjo karštai aiškinti, kad jį vienas kareivis vyru pavadinęs, ir kad jis tikrai jaučiasi vyras esąs, ir šautuvą tikrai galės pakelti, net ir du šautuvu, kad jis nori viską pamatyti, kaip kareiviai gyvena, kad jam viskas labai įdomu.

— Oi, bus iš tavęs šaunus vyras!

— Ponas kareivis man parodys... — prašė Algiukas.

— Na, jeigu taip labai nori... — ir leitenantas jį nuvedė į karišką virtuvę, liepė duot maisto paragaut, aprodyt.

Nuo tos dienos Algiukas buvo kareivių draugu.

Gražina Optaitė

ADMIROLO TOGO*) MINTYS

■ Dirbk visada tai, kas atrodo tavo prievolė, nežiūrėdamas į tai, kokių pasėkmių sulauksi.

■ Išsirink vieną idėją, kuriai norėtum tarnauti ir būk jai ištikimas ligi mirties.

■ Būk kietas nepasisekimuose, bet kuklus pasisekime, nes tai dar svarbiau.

■ Niekad neprižadėk daugiau, kaip pusę to, ką gali ir esi pasiryžęs padaryti.

■ Su geiduliais reikia kovoti lygiai kaip su liga — tik jiems pasirodžius. Kitaip su jais nesusitvarkysi.

■ Mokykis didelio paklusnumo. Tuo įgysi jėgos įsakinėti.

■ Jei turi išsirinkti griežtumą ar galestingumą — būk galestingas.

■ Jei turi išsirinkti galestingumą ar teisingumą — būk teisingas.

■ Elkis visada taip, kaip elgtumeis būdamas didelėje aikštėje, apsuptoje tūkstančių į tavę žiūrinčių žmonių.

■ Neduok valios mintims, kurios neveda prie veiksmų. Bet iš tikro nekalbėk be reikalo: nes juk moteris.

*) Garsusis japonų admiras, 1906 m. sunaikinęs rusų laivyną.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

KARININKŲ RAMOVĖS SUVAŽIAVIMAS VILNIUJE. Lietuvos Karininkų Ramovės atstovai balandžio 7—8 d. iškilmingai įvykdė savo visuotinį suvažiavimą Vilniaus įgulos Karininkų Ramovėje.

Iškilmės prasidėjo balandžio 7 d. 10,45 val. pamaldomis šv. Jono bažnyčioje. Po pamaldų 12 val. įvyko Vilniaus įgulos Karininkų Ramovėje iškilmingas posėdis. Į iškilmingą posėdį atvyko ministras pirmininkas ats. plk. ltn. A. Merkys, ministro pirmininko pavaduotojas Vilniaus įgaliotinis Bizauskas, krašto apsaugos ministras b. gen. Musteikis, susisiekimo ministras inž. Masiliūnas, l. e. kariuomenės vado p. d. gen. Vitkauskas, Vilniaus miesto burmistras Stašys ir Karininkų Ramovės atstovai karininkai. Iškilmingą posėdį atidarė Karininkų Ramovės pirmininkas b. gen. Gustaitis, pakviesdamas pagerbti žuvusiuosius ir mirusius Ramovės narius.

Suvažiavimui pirmininkavo b. gen. Černius ir sekretoriavo plk. Rudminas. Ministras pirmininkas A. Merkys pasakė žodį, pabrėždamas, kad kariuomenės stiprinimui ir tobulinimui būsią nesigailėta nei pastangų nei lėšų. Taip pat kalbas pasakė krašto apsaugos ministras b. gen. Musteikis, susisiekimo ministras inž. Masiliūnas, Vilniaus miesto burmistras Stašys ir l. e. kariuomenės vado pareigas d. gen. Vitkauskas. Susirinkimo pirmininkui pasiūlius, buvo nutarta pasveikinti Respublikos Prezidentą A. Smetoną ir kariuomenės vadą b. gen. Rašikį.

Po iškilmingojo posėdžio 14 val. suvažiavimas aplankė Dr. Basanavičiaus ir Lietuvos karių kapus, kur b. gen. Gustaitis padėjo vainiką.

19 val. suvažiavimo atstovai dalyvavo iškilmingame vėliavos nuleidime Gedimino kalne. Vakare birutininkės surengė pobūvį.

Balandžio 8 d. 10 val. buvo tęsiamas atstovų suvažiavimas. Ramovės pirmininkui b. gen. Gustaičiui padarius pranešimą apie 1939 m. Karininkų Ramovės veikimą, apie Ramovės turto padidėjimą atgavus Vilnių ir kt., padarė pranešimą ir revizijos komisijos pirmininkas b. gen. Navakas.

Apsvarstęs įvairius reikalus, suvažiavimas patvirtino Ramovės valdybos pateiktą 1939 m. išlaidų apyskaitą ir priėmė 1940 m. sąmatą.

Ypač šiais metais Karininkų Ramovės atstovų suvažiavimas nutarė nemažas sumas skirti labdarybės reikalams: Ginklų Fondui 5000 litų, Kunigaikštienės Birutės Draugijai 2000 litų, Vilniaus krašto pradžios mokyklų bibliotekoms 8000 litų ir įvairiems labdarybės reikalams — aukoms 3000 litų.

Be to, Karininkų Ramovės atstovų suvažiavimas nutarė, esant palankioms sąlygoms, pastatydinti reikalingą vasarinę Palangoje. S. N.

IŠVYKO BATALIONO VADAS. Buvęs Karo Mokyklos bataliono vadas ir ejęs mokymo reikalų vedėjo pareigas gen. št. plk. ltn. Sutkus iškeltas į kitą dalį. Buvęs bataliono vadas atsisveikino su mokyklos karininkais, kariūnais ir aspirantais ir palinkėjo geriausio pasisekimo darbe.

Nauju bataliono vadu paskirtas neseniai į mokyklą atkeltas gen. št. plk. ltn. Listopadskis.

— Antro kurso kariūnams šiais metais bus surengta dešimt religinio turinio paskaitų. Pirmoji paskaita įvyko balandžio 3 d. Paskaitas laikys 5. p. pulko kapelionas kun. Abraitis.

— P. L. P. Karo Mokykla, įvertindama savo auklėtino karužo Jurgio Si-

Geriausią baigė 2. inžinerijos bataliono mokomąją kuopą: 1) eil. Kostas Čerkauskas — 1-ju ir 2) eil. Antanas Jasiūnas — 2-ju.

daravičiaus karžygiškumą kovose dėl Nepriklausomybės, 20 metų sukaktuvių proga rengiasi savo rajone pastatyti jam paminklą. Sidoravičius žuvo 1919 m. kautynėse. J. N.

MOKSLEIVIŲ EKSKURSIJA Į PRIEŠLĒKTUVINĖ. Balandžio 5 d. Kauno „Aušros“ berniukų gimnazijos abiturientai lankėsi priešlėktuvinės apsaugos rinktinėje. Čia susipažino su naujaisiais priešlėktuviniais ginklais ir kareivių gyvenimu. Išvykai vadovavo karinio rengimo instr. ats. ltn. B. Teišriūnas. Osm.

IŠĖJO Į ATSARGĄ VEIKLUS PUSKARININKIS. Balandžio 1 d. išėjo į atsargą Karo Mokyklos liktinis puskarininkis Romualdas Cibulskis.

Psk. Cibulskis gimė 1912 m. spalio 20 d. Trakų aps., Kietaviškių vls., Kareivonių kaime, pasiturinčių ūkininkų šeimoje. Mokėsi Kauno Jėzuitų gimnazijoje ir baigė 6 klases. 1934 m. buvo pašauktas atlikti karinę prievolę, kurią atliko ryšių batalione ir baigė mokomosios kuopos radijo klasę. 1935 m. spalio

29 d. paleistas į atsargą jaunesnio puskarininkio laipsnyje. Tų pat metų gruodžio 1 d. buvo priimtas P. L. P. Karo Mokyklon liktiniu jaunesniu puskarininkiu-raštininku. Čia ėjo ūkio būrio raštininko pareigas. 1939 m. sausio 1 d. pakeltas į puskarininkio laipsnį ir nuo tos dienos iki paleidimo į atsargą dirbo štabe, tvarkydamas maisto stalą. 1938 ir 1939 metais buvo išrinktas likt. puskarininkių ir civ. tarnautojų taupomosios ir skolinamosios kasos sekretorium. Toms pareigoms buvo išrinktas ir šiais metais. 1938 m. buvo apdovanotas D. L. K. Gedimno ordino III laipsnio medaliu.

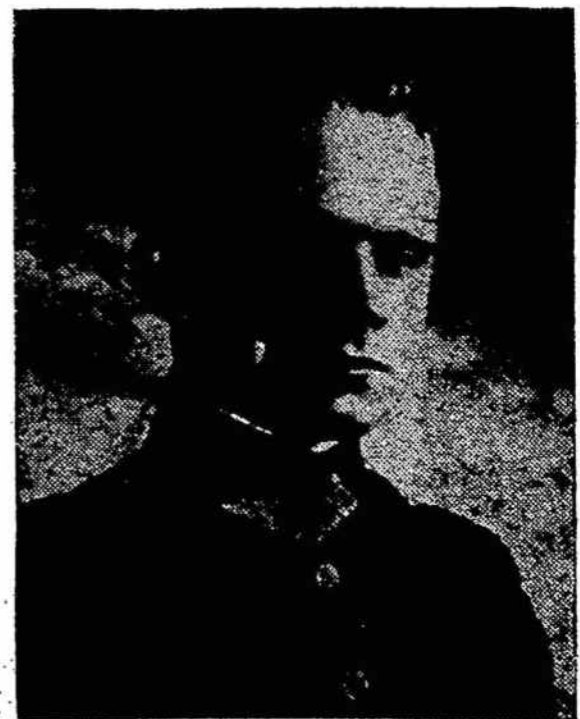
Psk. Cibulskis buvo mylimas ir gerbiamas ne tik jo draugų-puskarininkių, bet ir viršininkų. Tai buvo be galo malonaus ir gero būdo žmogus. Su visais sugyveno kuo gražiausiai. Savo linksmumu, darbštumu ir veiklumu visus užkrėsdavo.

Psk. Cibulskis yra pasižymėjęs ir kaip „Kario“ platintojas.

Išėjęs į atsargą, psk. Cibulskis stojo tarnauti Teisingumo Ministerijos žinybon. J. Leonavičius

VISĄ ALGĄ AUKOJA GINKLŲ FONDUI. 1. pėst. D. L. K. Gedimino pulko muzikantų komandos eil. Balys Andruškevičius nuo vasario 1 d. iki karinės tarnybos pabaigos visą gaunamą kareivio algą aukoja Ginklų Fondui.

— Gediminėnai labai pamėgo užsirašinėti visas dainuojamas, jau pamirštas ir anksčiau tarnavusių sukurtas dainas. Rinkiniuose randama įdomių ir gana gražių, iš kurių trykšta pasiaukojimas, Tėvynės meilė ir giedri nuotaika. Kiekvienas tų dainų nori parsivežti į namus ir paskleisti po savo apylinkes. Psk. A. Umbrasas

Psk. R. Cibulskis

3. PL. MOT. KP. Kovos 31 d. tikrosios tarnybos kariai ir likt. puskarininkio žmona p. Steponavičienė suruošė ir atliko per trumpųjų bangų radijo siųstuvą „LI-03“ (banga 42,5 m) šiauliuose

radijo vaizdelį „Laisvalaikis kareivinėse“. Vadovavo j. k. A. Masiulis.

J. psk. V. Pocius

5. P. D. L. K. KESTUČIO PULKAS. Karininkai ir likt. puskarininkiai sparčiai tebeatitaiso savo pavardes. Pasikliausiai pavardes atitaisė: kpt. Aleksandravičius — į Aleksa, ltn. Budrevičius — į Budrys, vrš. Ant. Karčiauskas — į Karčaitis, psk. Br. Čibinskas — į Čibonis, psk. Jon. Karpavičius — į Karpūnas, j. psk. St. Paulauskas — į Paulaitis.

„Kario“ Nr. 14 įdėtoje žinutėje išbrovė klaida. Parašyta: „Kareivių bibliotekoje yra apie 400 tomų knygų bei žurnalų komplektų“. Turi būti: „Kareivių bibliotekoje yra apie 4000 tomų knygų bei žurnalų komplektų“.

Gr. L. Kančauskas

2. ULONŲ L. D. K. BIRUTĖS PULKAS. Kovo 31 d. pulko karių salėje švietimo vadovo kapeliono kun. Tarvydžio rūpesčiu buvo suruoštas kariams pasilinksminimas. Ponia Skibiniauskienė, poniai Tallat-Kelpšienei pianinu akomponuojant, gražiai padainavo. Pulko sanitarijos ligoninės puskarininkiai vaidino 1-no veiksmo linksmą komediją „Dėdė atvažiavo“. Panelė M. Kiseliauskaitė ir san. j. psk. Aukštuolis padeklamavo, o san. gr. Balickas pasakė monologą „Kavaleristas — ne grybas“.

J. Figūrinas

6. PĖST. P. K. MARGIO PULKAS. Pulko vyriausybė iki gegužės 1 d. paskelbė kuopose mokymo kampeliui įrengti konkursą. Už geriausiai įrengtą mokymo kampelį bus skiriama premija. Į šį naudingą darbą yra įtraukti liktiniai puskarininkiai, kurie dabar gyvena rungtynių nuotaika ir kiekvienas laiko didžiausioje paslapyje savo užsimojimus.

Minosvaizdžių būryje vrš. Vilimavičiaus pastangomis surengtas šachmatų turnyras, kuriame dalyvauja 16 būrio šachmatininkų: j. puskarininkių, eilinių ir j. kareivių. Pajėgumui nustatyti žaidžiama po keturias partijas. Psk. Šukys

KARIAI MYLI PAUKŠČIUS. Pajuostės kariai, artėjant pavasariui, nepamiršo varnėnams įrengti naujų inkilėlių.

Be to, civ. tarnautojo škėmos iniciatyva nebuvo užmiršti ir gandrai. Šimtametų ažuole įrengė grandralizdį, kurį tuoj pradėjo apžiūrinėti suinteresuotieji svečiai.

Z. A.

I PĖST. D-JOS BŪSTINĖS RYŠIŲ KUOPA. Jau kuris laikas dekoruojamos ryšių kuopos būstinės. Ant sienų užrašomi reikšmingi kariniai šūkių ir nupaišomi tokios pat dvasios paveikslai. Darbą atlieka j. psk. Almonaitis. Jei prieš keletą mėnesių šiose kareivinėse gyveno lenkai, tai dabar jų ir kvapo nebeužuos. Atrodo, kad jų čia visai nebuvo.

Gr...

IŠRAŠĖ „KARI“ VILNIEČIAMS. 2. inžinerijos bataliono 1. inžinerijos kuopos kareiviai, parinkę savo tarpe lėšų, išrašė „Kari“ trims atgautų sričių pradžios mokykloms. Minimų kareivių išrašytas „Karys“ siuntinėjamas šioms mokykloms: 1) Miežionėlių kaimo (Švenčionėlių p.), 2) Zuikų km. (Ignalinos p.) ir Dainavos km. (Varėnos II p.). Ši nuoširdi ir kilni mūsų kareivių karinė dovana savo mažiesiems broliams, tik dar neseniai atgavusiems laisvę, suteiks nemažo džiaugsmo ir ugdytose juose lietuviško kario ryžtingą dvasią.

TRAKŲ KOMENDANTŪRA. Šiomet Trakų apskrities komendantūrai sukako 21 m. nuo jos įsisteigimo. Komendantūra įsteigta 1919 m. balandžio 2 d. Pirmuoju komendantu buvo karininkas J. Kundrotas. Šiai komendantūrai teko pergyventi sunkių valandų. 1919—1920 metų kovose turėjo ir aukų: apie 15 komendantūros kareivių žuvo ir keletas buvo sužeista.

1920 m. rugsėjo 11 d. komendantūrai buvo įsakyta savo buveinę perkelti į Trakus. Deja, Trakuose jai neilgai teko būti, nes po 1920 m. spalio 9 d. teko persikelti atgal į Kaišiadoris, kur išbuvo iki šių dienų. Tik dabar, atgavus Trakus ir apskrities centrą perkeliant iš Kaišiadorių į Trakus, komendantūros buveinė vėl bus Trakuose.

Ks.

ŠAULIŲ GYVENIMAS

VILNIAUS VIDUR. SODININKYSTĖS MOKYKLOJE įsisteigė šaulių būrys. Būrio vadu paskirtas ats. ltn. A. Urbonas. Kovo 31 d. įsisteigė A. B. „Maisto“ Vilniaus prekybos skyriaus vyrų ir moterų šaulių būriai.

JUODŠILIUOSE (VILNIAUS r.) ATIDARYTA SEKLYČIA prie vietos šaulių būrio. Apylinkės gyventojai į seklyčią susirenka pasiklausti radijo, paskaityti laikraščių. Šventadieniais seklyčioje skaitomos paskaitos ir kt.

PAPIGINTŲ KNYGŲ MĖNESIO PROGA šaulių dalinių bibliotekos įsigijo eilę vertingų knygų.

APIE ŠAULIŲ IR POLICIJOS BENDRADARBIAVIMĄ kovo 31 d. Žaslių (Trakų r.) būrio susirinkime kalbėjo ats. ltn. M. Delininkaitis. Nutarta ši pavasarį savo sodybose pasodinti kuo daugiau medelių. Pradėtas vesti būrio istorijos albumėlis.

APIE SVAIGINAMŲJŲ GĖRIMŲ ŽALINGUMĄ kovo 30 d. Duokiškių (Rokiškio r.) būrio susirinkime kalbėjo būrio vadas šaulys M. Tylas. Šauliai nutarė kreiptis į atitinkamas įstaigas, kad šiame miestelyje niekam nebūtų leidžiama pardavinėti svaig. gėrimus.

ČEDASŲ (ROKIŠKIO r.) ŠAULIŲ BŪRYS rengiasi savų namų statybą. Būrio šauliai veža statybines medžiagas ir vykdo kitus darbus. Būrys kas antras šeštadienis rengia vakarojimus, per kuriuos skaitoma referatų, dainuojama karinių dainų ir pasikalbama šauliniais reikalais.

KULTŪRINIS PASVALIO ŠAULIŲ KUOPOS SUSIRINKIMAS įvyko kovo 31 d. Mokytojas šaulys I. Serapinas kalbėjo apie senovės aisčius. G-jos dir. šaulys Vl. Klusis skaitė paskaitą apie patikavimą ir klusnumą viršininkams. Šaulių choras, šaulio Vl. Zigmanto vedamas, padainavo.

PADEDA ŠAULIAMS. IV. 6 d. inžinerijos šaulių būrys šančiuose, ugniausių salėje, suruošė vakarą. Koncertinei daliai atlikti buvo pakviestas auto rinktinės puskarininkių choras.

Tenka pabrėžti, kad minėtas choras, ats. j. psk. Maželio vadovaujamas, nors ir neseniai susidaręs, bet pasirodė gražiai.

E. B.

BAGASLAVIŠKIO (UKMERGĖS r.) ŠAULIŲ BŪRIUI vietos Pieno Perdirbimo Bendrovė paaukojo 300 lt. į būrio namų statymo fondą.

MOLĖTŲ (UKMERGĖS R.) ŠAULIŲ BŪRYS kovo 31 d. įsteigė savo biblioteką su 200 knygų. Biblioteką tvarko šviet. vad. šaulys Kovalskis.

AKMENĖS (MAŽEIKIŲ r.) MOTERYS ŠAULĖS Velykomis neturtingiems vaikams surengė vaišes. Velykinį stalą pašventino kun. Dumbrasukas, tardamas žodį. 82 vaikams įteikta dovanų.

PIRMASIS ŠAULIŲ RADIO PUSVALANDIS VILNIUJE įvyko balandžio 7 d. kalbėjo šaulių S-gos vadas plk. Pr. Saladžius.

ŠAULIŲ S-GOS VADAS ĮPAREIGOJO DALINIUS PAMINĖTI JUOŽĄ VAIČKŲ, lietuviškojo teatro įkūrėją, ir paaukoti lėšų jo paminklui pastatyti.

Ž. Ū. M-JOS ŠAULIŲ KUOPOS UGNIAGESYBOS KURSAI įvyko kovo 29 — balandžio 5 d. Kursų atidarymo proga apsilankė žemės ūkio ministras J. Audėnas ir pasakė kalbą. Kursus lankė per 300 žmonių.

V. D. UNIVERSITETO „PLIENO“ KORP. ŠAULIŲ BŪRYS įsteigė chorą. Chorą veda muz. K. Kaveckas. Dalyvauja 70 dainininkų.

KOVO 30 D. ŠAULIŲ S-GOS ŠTABE ĮVYKO rinktinių sporto vadovų susirinkimas, kuriame aptarti šaulių sporto reikalai. Vasarą Trakuose rengiama

sporto stovykla, į kurią vyks iš rinktinų 5—14 sportininkų.

BŪRYS IŠAUGO Į KUOPĄ. Geležinkelių Valdybos šaulių būrys paskutiniu metu žymiai padidėjo. Todėl šaulių Sąjungos vadas leido šiam būriui vadintis kuopa.

GELEŽINKELIŲ RINKTINĖJE ĮSTEIGTI NAUJI ŠAULIŲ DALINIAI. Esant neblogoms šaulinio darbo sąlygoms, Vilniaus stočių ruožuose įsteigti šie šaulių daliniai: 29. Vilniaus st. šaulių kuopa, 30. Švenčionių st., 31. Valkininkų st., 32. Jašiūnų st., 34. Turmanto st. ir 35. Lentvario st. šaulių būriai. Be to, Lyduvėnuose įsteigtas 33. Lyduvėnų st. šaulių būrys.

GELEŽINKELIŲ RINKTINĖS MOTERŲ ŠAULIŲ AUKA. Šiaulių st. moterų šaulių būrys naujai įsikūrusiai Vilniaus rinktinės moterų šaulių tarybai paaukavo 100 litų. Taip pat Šiaulių st. moterų šaulių būrys paaukavo 50 litų geležinkelių šaulių rinktinėi ginkluoti.

Radviliškio st. moterų šaulių būrio vadė šaulė Žosimienė išdalijo Vilniaus įgulos kariuomenės dalinio kareiviams moterų šaulių numegstas vilnones pirštines.

Vilniaus stotyje įsisteigė moterų šaulių būrys, kurio vadė paskirta šaulė Bronė Kanytė-Rimavičienė.

SPORTAS

IŠ L KLASĖS KREPŠINIO PIRMENYBIŲ. Balandžio 4 d. buvusiose L klasės krepšinio pirmenybių rungtynėse vyrų grupėje LFLS visai nelauktai nugalėjo Karo Mokyklą 25:22 (13:11). Kitose tos dienos rungtynėse IV gimnazija įveikė G Š Kovą 18:13 (11:4).

Balandžio 6 d. buvusiose pirmenybių rungtynėse vyrų grupės C JSO įveikė IV gimn. 33:21 (9:6). Aušra nugalėjo A. Technikos Mokyklą 40:27 (20:12). Ir moterų grupės LFLS nugalėjo Grandį 11:10 (10:4). Moterų krepšinio pirmenybės baigėsi ir meisterio vardą laimėjo LFLS, antroje vietoje liko LGSF ir trečioje Grandis.

NEO LITHUANIA — STUDENTŲ KREPŠINIO MEISTERIS. Balandžio 5 d. pasibaigė studentų krepšinio pirmenybės. Meisterio vardą vėl laimėjo Neo Lithuania, iš 8 rungt. surinkusi 14 taškų, krepšių 234:121, 2 v. Plienai 12 taškų, krepšių 223:141, 3 v. Achilas 12 t., 202:145 krepšių, 4 v. Fr. Lithuanica 10 t., 196:163 krp., 5 v. Romuva 10 t., 185:168 krepšių, 6 v. Vytis 6 t., 157:149 krep., 7 v. D ŽŪA 6 t., 149:183 krep., 8 v. Fr. Baltiencis 2 t., 141:211 krepšių ir 9 v. Jūra 0 t., 92:298 krepšių.

BOKSININKŲ KURSAI KAUNE. Bokso vadovybė pasamdė naują bokso trenerį — Mironovskį (iš Vilniaus). Naujasis treneris jau pradėjo darbą. Artimiausiu laiku numatyta surengti bokso kursų pradantiems; kursai prasidės po balandžio 22 d. Kursai nemokami. Įsirašyti galima Atletikos Sąjungoje darbo dienomis tarp 8—11 val. Kursų tikslas parengti boksininkų prieauglį.

LIETUVA — ESTIJA. Tarpvalybinių futbolo rungtynės Lietuva — Esti-

ja bus birželio 22 d. Vilniuje. Greta to, estams pasiūlyta birželio 23 d. Kaune sužaisti tarp miestines futbolo rungtynes Kaunas — Talinas.

FUTBOLŲ TURNYRAS. Balandžio 13 d. pradedamas futbolo sezonas tradiciniu pavasario futbolo turnyru.

G Š KOVAS — Š MSK 5:2. Balandžio 7 d. buvo sužaista pirmos šio pavasario draugiškos futbolo rungtynės tarp G Š Kovo ir Š MSK, kurias laimėjo G Š Kovas 5:2.

KAS NAUJA LIETUVOJE

BUS GRAŽINTAS LAISVAS AUTO JUDĖJIMAS. Karo pradžioje, pasunkėjus skysto kuro gavimo sąlygoms, buvo sumažintas automobilių ir autosunkvežimių judėjimas. Dėl to labai kenčia transportas. Bet šiuo metu skysto kuro reikalai krašte taip yra pagerėję, kad artimu laiku numatoma gražinti laisvą automobilių ir autosunkvežimių judėjimą.

PADIDINTA LAIKRAŠTINIO PAPIERIO GAMYBA. Lig šiol laikraštinių popierių gamino tik Petrašiūnų popieriaus fabrikas, bet nespėdavo pakankamai pagaminti. Kainų tvarkytojui įsakius, dabar tokį popierių gamina ir du Vilniaus popierio fabrikai.

NAUJAS VYSKUPAS KAUNE. Kauno arkivyskupijos vyskupu sufraganu paskirtas kun. dr. Vincas Brizgys, gimęs 1903 m.

AMERIKOS LIETUVIAI SIUNČIA AUKŲ ŠVENTOSIOS UOSTO STATYBAI. Net mokyklinis jaunimas aukoja.

30.000 LT VASARVIETĖMS TVARKYTI. Šiemet iš viešųjų darbų fondo vasarvietėms tvarkyti paskirta 30.000 Lt. Į šią sumą neįeina A. Panemunės ir Zarasų vasarviečių tvarkymas, nes tai atliks savivaldybė savo lėšomis.

PRIIMTAS KULTŪROS FŪNDŲ ĮSTATYMO PROJEKTAS. Įstatymo tikslas ugdyti lietuvišką meno ir mokslo kūrybą.

PATVIRTINTI KAUNO IR VILNIAUS BIUDŽETAI. Vilniaus miesto biudžetas — apie 27 mil. litų, Kauno — apie 19 mil. litų.

TĖVYNĖS SĄJUNGA SUGYVINS VEIKLĄ VILNIAUS KRAŠTE. Pačių vilniečių pageidavimu ir pastangomis ryžtamasi sugyventi Tėvynės S-gos veiklą Vilniaus krašte.

1.332 KOOPERATYVAI iš viso įregistruoti šešiose sąjungose: Lietūky, Pienocentre, Kooperatyvų Taryboj, Centr. Galvijų Kontrolės ratelių sąjungoj, žydų liaudies banke ir Line.

LAUKUVOJE DIDELĘ PLYTINĘ ruošiasi statyti vietos savivaldybė. Numatoma 2 milijonų plytų metinė gamyba.

KARINĖS ŽINIOS

PASIRENGIMAS KARUI ARTIMUOSE RYTUOSE. Sovietų kariniame dienraštyje „Krasnyj Flot“ pranešama, kad tarp Anglijos bei Prancūzijos iš vienos pusės ir Turkijos — iš kitos pasirašyta slapta sutartis. Sąjungininkai

numato sudaryti Art. Ryt. armijų grupę, į kurią įeity apie 500.000 turkų karių, apie 400.000 prancūzų ir apie 80.000 anglų karių. Prancūzų armija formuojama Sirijoje, ten numatoma surinkti apie 200.000 karių. Iš visų prancūzų kolonijų į Siriją vežamos čiabuvių (kolonialinių) kariuomenės dalys. Anglai stato naujus geležinkelius ir praplečia senus. Anglų kariuomenės štabas yra Egipte, prancūzų — Sirijoje. Žymiai sustiprinta ir padidinta Egipto kariuomenė, pajūryje pastatyta naujų įtvirtinimų. Laikraštis teigia, kad visi tie pasirengimai nukreipti prieš Vokietiją. Sąjungininkai esą nesitiki nugalėti vokiečius Vakarų fronte, tai dabar jie stengiasi įtraukti į karą Balkanus ir Artimuosius Rytus.

PRANCŪZŲ SUNKUSIS TANKAS

Prancūzų kariuomenės šarvuotųjų dalių sudėty veikia sunkieji 74 to tankai „ZS“. Jie apginkluoti: viena 155 mm haubica, viena 75 mm patranka ir 6 kulkosvaidžiais. Tankas turi du motoru po 660 HP. Išvysto 13 km/val. greitį. Gali paimti 1500 ltr. degamosios medžiagos atsargą, kurios užtenka 120—150 km keliui. Tanko ilgumas 12 m. Tuo būdu jis pajėgia pereiti net 5,3 m platumo ravus. Taip pat tankas gali pereiti 1,8—2 m gilumo brastas ir išversti ligi 0,8 m storumo medžius. Tankas šarvuotas ligi 50 mm storio šarvais ir normaliniuose kautynių atstumuose mažesnio kalibro per 75 mm patrankų granatos jam nėra pavojingos. Šių tankų svarbiausias taktinis uždavinys yra stiprių įtvirtinimų pralaužimas.

NAUJAS AUTOMOBILIŲ FABRIKAS ITALIJOJE

Vokiečių karinės spaudos žiniomis, Florencijoje baigiamas statyti didelis automobilių fabrikas, kuris pradėsias veikti ateinančių mėnesių. Fabrikas užims 32.000 m² plotą. Jam skiriama didelė karinė reikšmė. Karo atveju, jei Turino automobilių fabriko darbas būtų sutrukdytas, visą automobilių pramonę būtų galima perkelti į naują fabriką.

Be to, dar statomi du nauji fabrikai sintetiniam kaučukui gaminti — vienas vidurinėje Italijoje, antras — Ferarijos pramonės rajone.

ANGLAI KEIČIA TANKUS. Vokiečių žurnalo „Militär-Wochenblatt“ žiniomis, Anglijos kariuomenėje palaipsniui keičiami lengvieji, vidutiniai ir sunkieji tankai. Tačiau naujų tipų mašinų skaičius dar nėra pakankamas, vyrauja seno tipo vidutiniai Vickerso tankai. Lengvųjų tankų naujo tipo yra jau apie 600. Keičiami ir šarvuotieji automobiliai; duodami lengvesni. Senų tipų šarv. automobiliai svėrė 6,8 ir 7,5 t.

ESTAI STATO KARO LAIVUS. Talino valstybinė laivų statykla rengiasi statyti 2 naujo tipo sargybinius laivus Estijos karo laivynui. Vyriausybės atstovas, Estijos karo laivyno vadas kpt. mjr. Santpankas, jau pasirašė sutartį su statyklos direkcija. Sutartis patvirtinta karo ministro gen. Reeko.

JAPONU NUOSTOLIAI KINIJOJE. Kinų tautinės karo tarybos pranešimu, japonai nuo karo veiksmų pradžios, t. y. 1937. VII. 7 d., iki 1939. XII. 31 d.,

padidino savo kariuomenę daugiau kaip dvigubai. 1937 m. japonai turėjo 17 divizijų, sumobilizuota 32 divizijos ir 14 mišrių brigadų. Per 2½ metų japonai nustojo 1.464.000 karių, iš jų 40% nukauta ir sužeista. Kiti išėjo iš rikiuotės dėl ligų. Kariuomenės papildymas dabartiniu laiku yra sunkus uždavinys, nes mobilizacijos jau žymiai sumažino japonų žemės ūkio gamybą.

NAUJIEJI LEIDINIAI

P. Šeštakauskas. SENOVINIAI ŠAUNAMIEJI GINKLAI. Krašto Aps. M-ja, Kariuomenės Štabo Spaudos ir Švietimo Skyrius. Kaunas, 1940 m. 86 psl., 33 psl. V. D. Karo Muziejaus senovinių šaunamųjų ginklų ekspozatų fotografinių nuotraukų ir 43 atitinkami brėžiniai.

V. D. Karo Muziejaus vadovybė, norėdama kuo daugiau patarnauti muziejaus lankytojams, sudarė šį labai naudingą katalogą, kuriame randame trumpai sutrauktą reikalingiausių žinių apie šaunamojo ginklo evoliuciją. Kaip žinome, muziejus tarp kitų ekspozatų turi ir senovinių šaunamųjų ginklų rinkinį. Šis nors palyginti ir kuklus rinkinys yra pakankamas bent bendrais bruožais susipažinti su senoviniais karo įrankiais ir jų tobulėjimo raida iki pat mūsų laikų.

Ekspozatai pavaizduoti daugiausia fotografinėmis nuotraukomis. Ginklai, kurių muziejus karo rinkinyje neturi, pavaizduoti brėžiniais.

Turinyje: Pratarinė, lankas, lankinis šautuvas, parako išradimas, artilerijos pabūklai ir Lietuvos pabūklų liejyklos, dagtiniai šautuvai, titnaginiai šautuvai, kapsuliniai šautuvai, graižtvotieji šautuvai, iš drūtgalio užtaisomi šautuvai, taikytuvai, pistoletai, Karo Muziejaus salių planas, ekspozatų sąrašas ir fotografinės nuotraukos, pabūklai, šautuvai, pistoletai.

Savaime suprantama, kad šis įdomus katalogas bus labai naudingas ne tik muziejaus lankytojams kariams, bet ir patiems ekskursijų vadovams.

Kareivis pas burtininkę
— Greta galvos linijos jūs turite kitą liniją, kuri perkerta...
— A, tai Mažino linija!

REDAKCIJOS ATSAKYMAI

Jovaru. „Kariuomenės auklėjimas“ netiks. Senos pasikartojančios, o be to, neužbaigtos mintys.

Gr. J. Puškoriui. Kareiviams ir nuo balandžio 1 d. „Karys“ kainuoja 4 lt. Tad geriau nuo kovo 1 d., nes tiek pat bus.

J. psk. V. Pociui. Nors korespondenciją ir dedame, bet nuotraukos negalėsime panaudoti. Vėlai gauta. Ir žinias reiktų siųsti anksčiau.

VI. Ereminui. Spausdiname tik iš karių gyvenimo.

Vandeniui. „Internuotas velnias“ tema įdomi, tik labai išžęsta. Surašyti visi budėtojo jausmai, kai užtektų tikrai įvykių su velniu. Keturius kartu sutrumpinę gal ir įdėsim.

J. Šmigelskiui. Tamstos satyriniai rašteliai — labai pigūs ir paprasti. Jų negalima įdėti.

Gr. ., M. Kazlui. Tamstos eilėraščiuose pagrindinių žinių dar stinga. Stinga ir prisiskaitymo ir prisirašymo.

D Kok. „Mokykloje“ temą mes ir šiaip jau nuolat propaguojame, minime, tat skyrium nebetenka.

„Mokytojo sapno“ autoriui. Praeities temomis mes ir taip privarginame skaitytojus mokslėivius. Reikia ko nors pakilaus, uždegančio iš dabarties darbų ir ateities planų.

K. Montvilai. Tas pats.

Šušvai. Tikrai istorija kartoja, kai rašomos senos, girdėtos istorijos.

Linksmam vėjui. Išėjo nei rimta, nei linksma, tai ir nebebuvo kur dėti.

GALVOSŪKIAI

GALVOSŪKIS Nr. 14 (Vert. 2 taškais)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	32	33	34	35	36

Vietoje skaičių įstatykite raides ir suraskite šiuos žodžius:

1. Žodžių rinkinys: 7.8.9.26.4.33.24.
2. Naminis gyvulys: 25.31.27.14.2.11.
3. Europos miestas: 1.20.21.12.36.
4. Graikų filosofas: 29.13.15.16.35.28.
5. Medžiaga: 19.10.34.22.5.
6. Neigimas: 30.3.
7. Kelio rūšis: 32.18.17.23.6.

Į skaitlinėmis pažymėtą keturkampį įrašykite surastąsias raides ir gausite posmelį iš žinomos lietuviškos dainelės.

R. M.

GALVOSŪKIŲ SPRENDIMAI

Nr. 10. Sumanumas — tai kario ginklas.

Išsprendė ir gauna po 1 tašką: 1) ats. psk. J. Zapkus (Pl.), 2) vrš. F. Alekna (3. PP), 3) psk. Kriščiūnas (2. AP), 4) psk. Kelmelis (2. AP), 5) psk. Prielaidas (2. AP), 6) gr. Stasiulaitis (2. AP), 7) eil. B. Mickevičius (2. KP), 8) eil. T. Bendinskas (—).

Nr. 11. Gulščiai: 1. Bulvė. Dūmas. 3. Drama. Rolės. 5. Kamelijos. 7. Oran-

ŠACHMATAI

ANDERSENO „NEMIRTINGOSIOS PARTIJOS“ PĖDOMIS

Kiekvienas šachmatininkas gerai pažįsta Anderseno, „nemirtingąją partiją“, loštą 1851 m. Londone prieš Kiezeritskį. Sios partijos lošimo pavyzdys tebėra ir šių dienų šachmatininkų neįvykdoma svajonė.

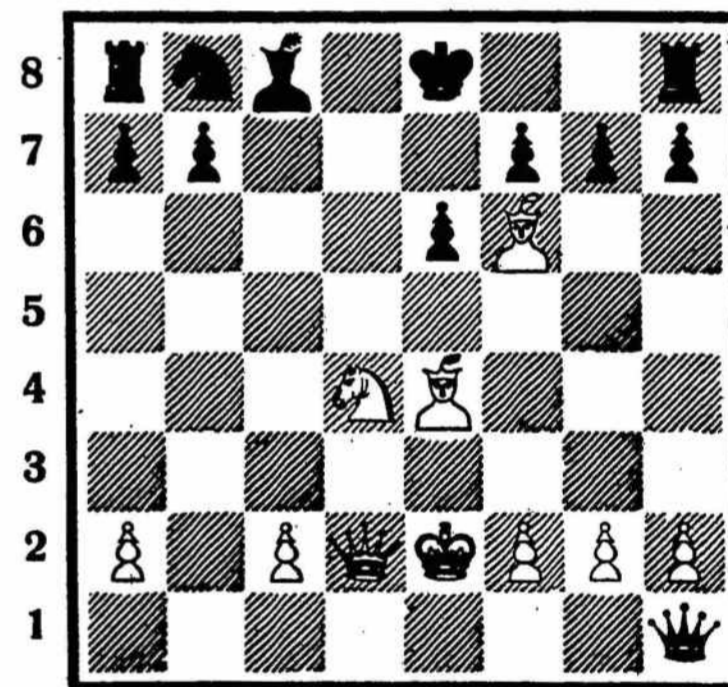
Ar pavyko kam nors pažengti Anderseno „nemirtingosios“ partijos pėdomis? Tokių laimingųjų šachmatinė istorija priskaito vos penketuką. Štai tos partijos.

1889 m. birželio mėn. 15 d. Petrapily, šachmatininkų mėgėjų rately, įvyko šachmatinė kova tarp vieno stipresniųjų tų laikų Rusijos sostinės žaidėjo Aleksiejo Petrovičiaus Šiškino ir 1-mos kategorijos šachmatininko Gelbako. Gražį „anderseniškoms kombinacijomis“ partija vystėsi sekančiai.

PARTIJA Nr. 1. — Prancūziškoji

Balti: Šiškin. — Juodi: Gelbak.

1. e2—e4 e7—e6 2. d2—d4 d7—d5 3. Žb1—c3 Žg8—f6 4. Rf1—d3 Rf8—b4 5. Rc1—g5 d5:e4 6. Rd3:e4 c7—c5 7. Žg1—f3 c5:d4 8. Žf3:d4 Rb4:c3+ 9. b2:c3 Vd8—a5 (Šis ėjimas, rodos, baltuosius klampina į keblią padėtį, apšaudydamas baltųjų abu rikiu ir pėstininką c3) 10. Rg5:f6 Va5:c5+ 11. Vd1—d2: Vc3:a1+ (Geriau būtų keistis valdovėmis, o ne griebti bokšto auką) 12. Ke1—e2 Va1—h1.

a b c d e f g h

Ši padėtis primena Anderseno—Kiezeritskio partiją. Ir čia, kaip ten, baltieji, aukodami abu bokštu už nepatogią juodųjų valdovės padėtį, laiku forsiruoja matą. 13. Žd4:e6 Rc8—d7 (Ėjimas 13... Žd7 sau pražūtį pagreitintų!) 14. Že6:g7+ Ke8—f8 15. Vd2—d6+ Kf8—g8 16. Žg7—e6 Rd7—b5+ 17. Ke2—f3 Rb5—e2+ 18. Kf3:e2 Vh1—d1+ 19. Ke2:d1 f7:e6 20. Vd6—g3+ Kg8—f8 21. Vg3—g7+ Kf8—e8 22. Vg7—e7×. (Bus daugiau)

žadas. 9. Aktas. Lakmė. 11. Uolė. Soskė.

Stačiai. 1. Bėda. Tabu. 3. Liana. Rūtos. 5. Ėmalė. Nastė. 7. Durti. Aklas. 9. Malmo. Alkis. 11. Sesė. Menė.

Išsprendė ir gauna po 2 taškus: 1) vrš. F. Alekna (3. PP), 2) ats. psk. J. Zapkus (Pl.), 3) psk. Kelmelis (2. AP), 4) psk. Kriščiūnas (2. AP), 5) gr. J. Stasiulaitis (2. AP), 6) T. Kairiūkštis (K.), 7) psk. Prielaidas (2. AP).

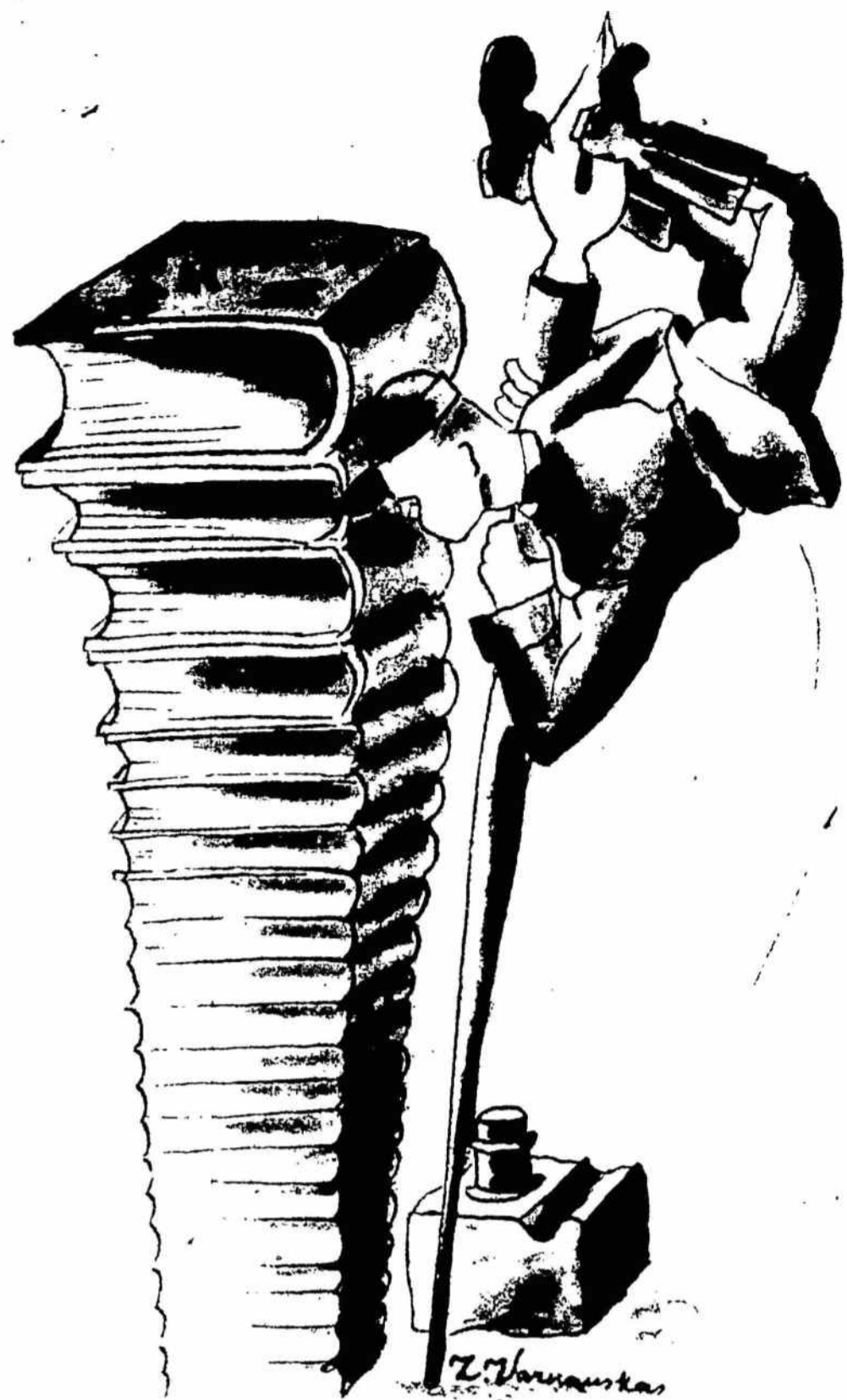
Kaip kas sportuoja

Aplink rajoną bebėgantis eilinis, dusdamas ir vis daugiau išsižiodamas, galvoja: tai gera virėjams, raštininkams, siuvėjams ir kitiems, kuriems nereikalinga rytmetinė mankšta; sėdi sau ir švelniai trauki rytmetinį orą. O tuo tarpu už stalų, virtuvių, siuvamųjų mašinų ir kitų įrengimų rymo žmonės, žvelgia pro langus į rajone besikilnojantias kojas ir rankas ir galvoja: tai sveika. Virėjas, nieko nelaukdamas, čiumpa verdantį indą ir, nepaisydamas karščio, kelia ir vėl leidžia, kelia ir vėl leidžia, lyg svorius anas stipruolis cirkė. Virtuvės tvarkinys tik susigužia kamputy ir išgąstingai žvelgia į nematytą virėjo jėgą. Pamato čia pat parietusį kuprą katinėlį bevaikštinėjantį ir jam sako:

— Bėkim, iš to nieko gero neišeis. — Ir išbėga abu.

Raštininkas savo kukliam kabinetėly įsižiūri į didžiulę knygų krūvą. Jos jam išauga į didžiulę kliūtį. Akys ima raibti. Visa auga, didėja. Plunksnakočiai ir

Kitą dieną panašus dvasinis išgyvenimas pačiupo kuopos siuvėją. Apšpaudydamas savo sumenkusius raumenis, siuvėjas nutaria vasarą truputį pataisyti formą. Ir galvoja nusipirkti tokias dideles žirkles, kad nedarbo metu galėtų jomis, kaip didžiuliais kirlikais, žingsniuoti skersai ir išilgai rajoną. Toks numeris, pagaliau, nepamainomas nei rudenio, nei pavasario, nei potvynio metu. O kad pajustų gaivaus pavasario oro kvapumą, išdrįsta prie įrankių koki

Raštininkas

Kuopos sapnininkas

Sapne matyti arba lėkti vėju — greit gausi dovanų daboklės arba atostogų.

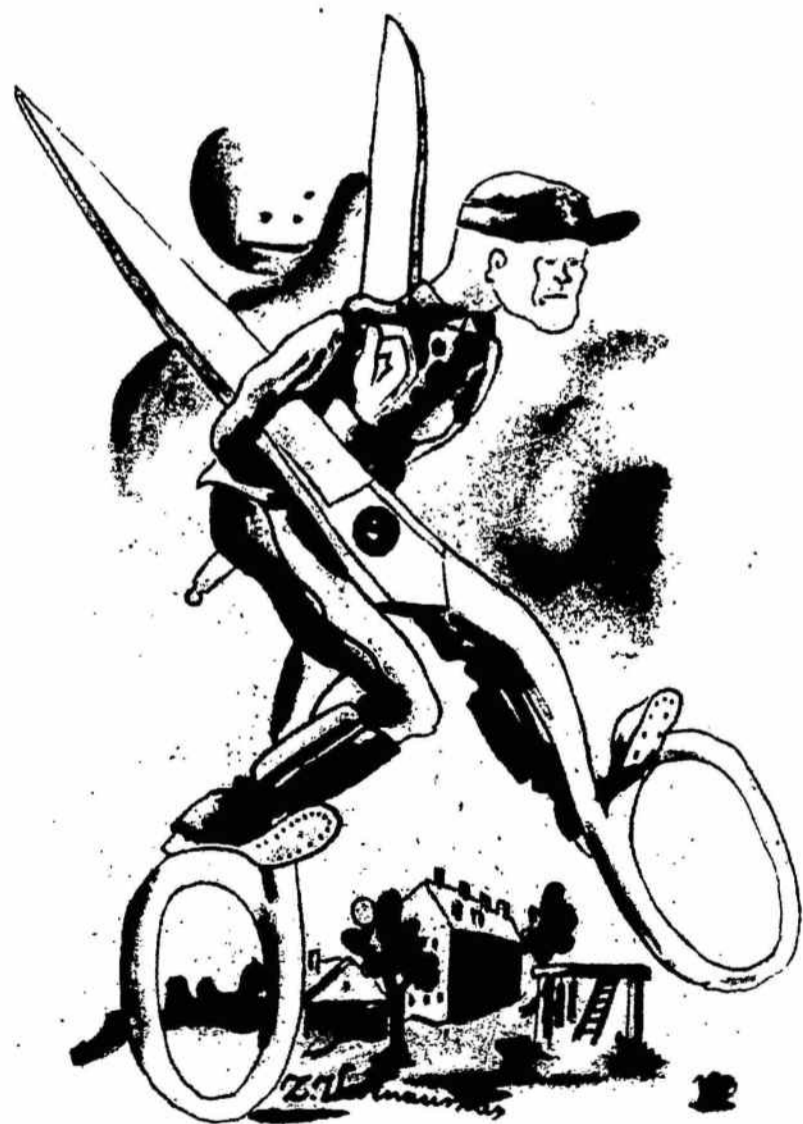
Viršilą sapne matyti — turėsi geruoju su juom pasitarti, o ko gero, gali geruoju gauti ir valandų.

Juoktis sapne — negerai, gausi liūdėti su šautuvu.

Skrudėlyną arba skruzdės sapnuoti, reiškia, gausi šeštadienį darbo.

Žemėlapius sapnuoti — gausi rajone šluotos topografiją dirbti, — braižyba užsiimsi.

J. ot. Ka.

Siuvėjas

pieštukai ištysta kaip kartys, o jis prieš anuos sportuojančius žmones darosi toks neišsivystęs, sumenkęs, mažutis. Ir jis pats sau prašnibžda:

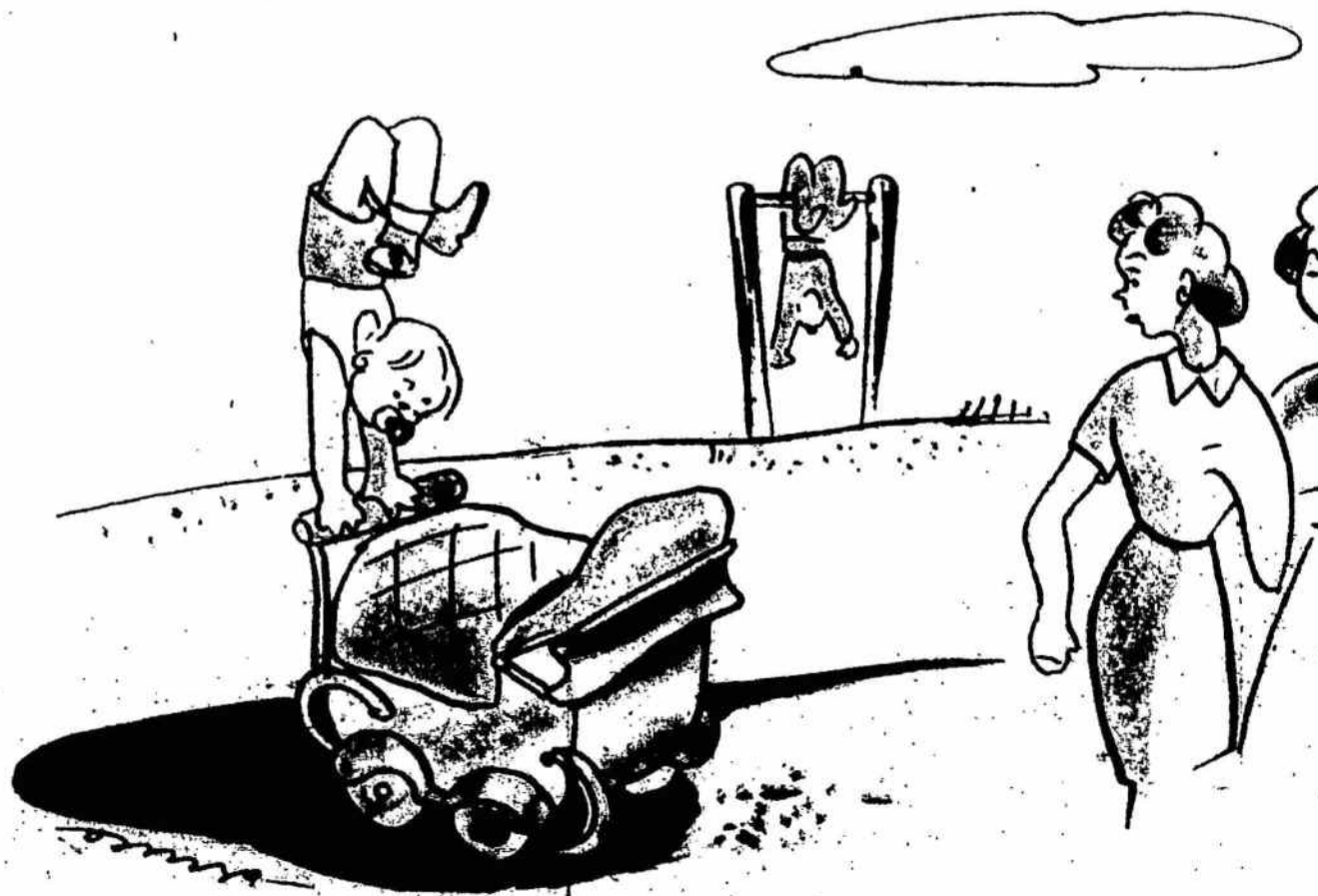
— Kažin įsibėgėjęs ir plunksnakočiu atsiremdamas, peršokčiau per ją ar ne? — Ir jam regisi mažutis žmogelis, atliekantis sunkų ir sudėtingą šokimą su kartimi. Kai žmogelis pasiekia viršų, raštininkas net išsigąsta ir žiūri, kad čia tik švajonių būta.

Virėjas

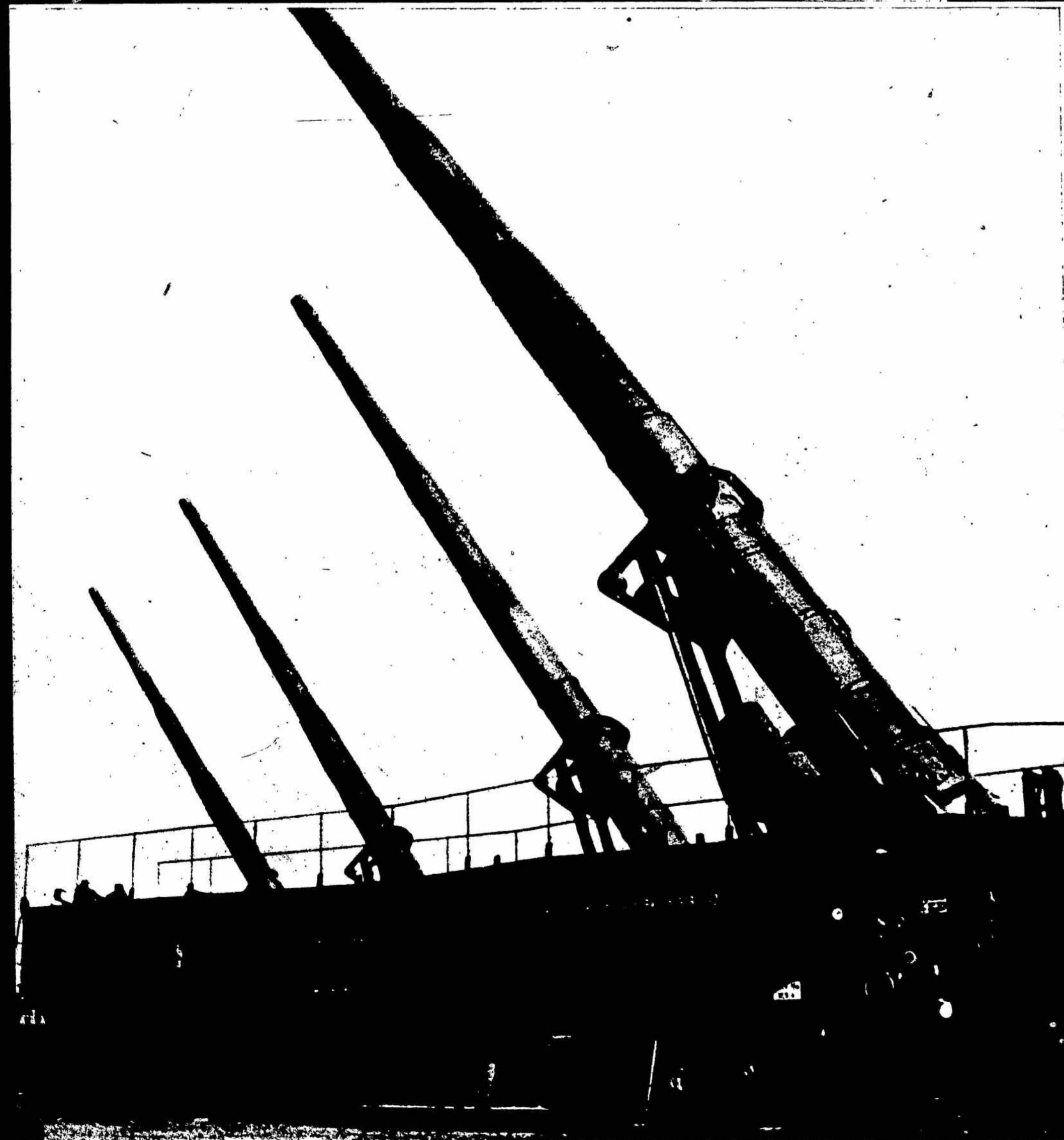
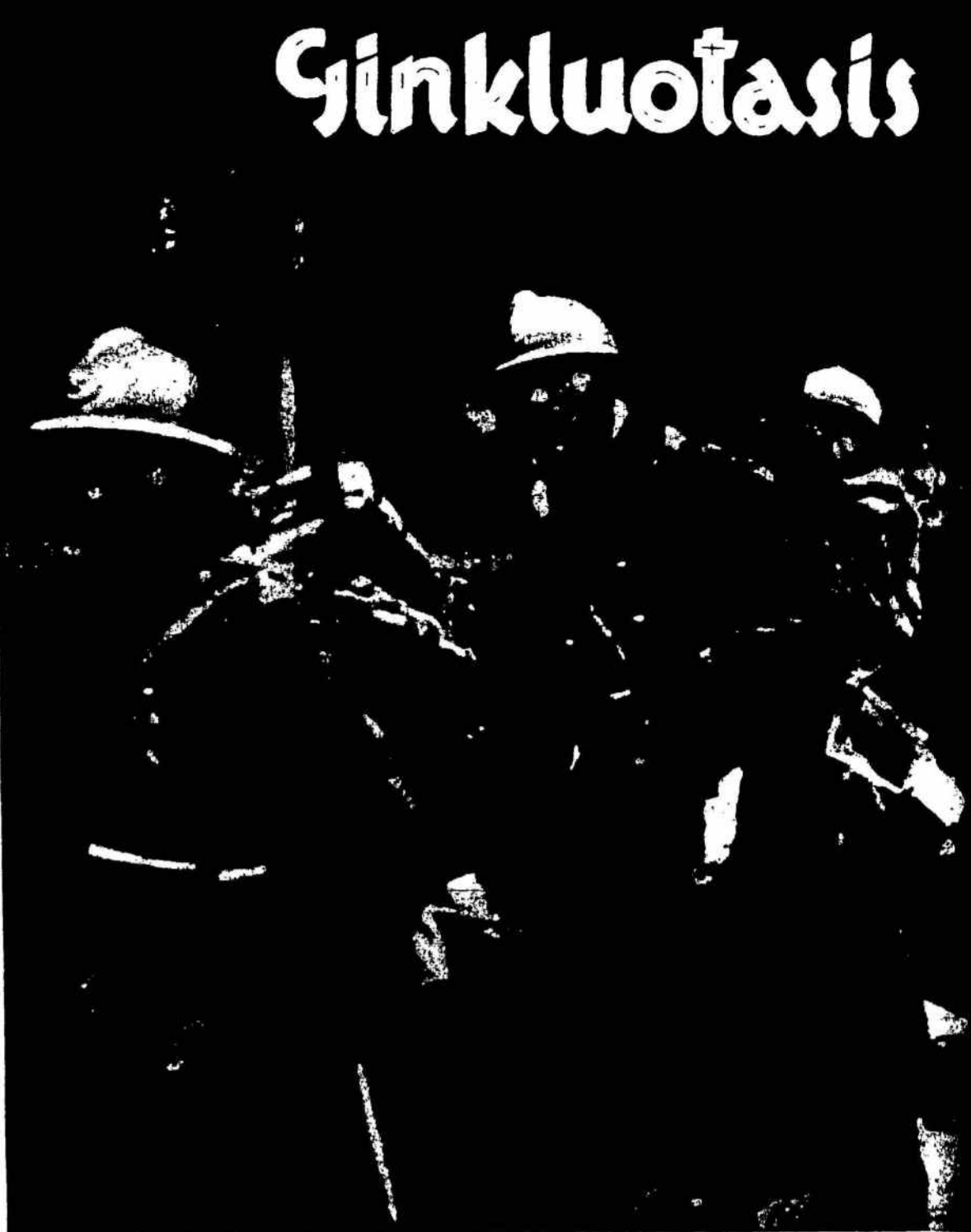
numerėlį padaryti. Tik žiūri — viršila kad laužia mešką, kad suka malūnėlį, o netoliese jo sūnelis, pasičiupęs ratukų rankeną, stato gražią žagrę. Matai, pagalvoja, net šitas vabalas sportuoja, o aš... Būtina, būtina, nusprendžia, ir, kulnis raitydamas, nudulka rajono taku. Krūtinėn, kaip upė potvynio metu, virsta didžiulės oro srovės ir užlieja visus plaučių kampelius. Jam atrodo, kad net pilvan oro prisisiurbė ir jį tik neša, tik kelia, tik stumia. Kokia didelė ir nepamainoma sporto reikšmė! Tuo pat nutarė visa tai paskelbti raštininkui ir kitiems, neturintiems laimės sportuoti rytinėj mankštoj ir skyrium sudaryti sporto ratelį, kad galėtų būti sveiki, muskulingi ir raudoni.

M. L.

Jonukas, nusžiūrėjęs sportuojantį tėvą..

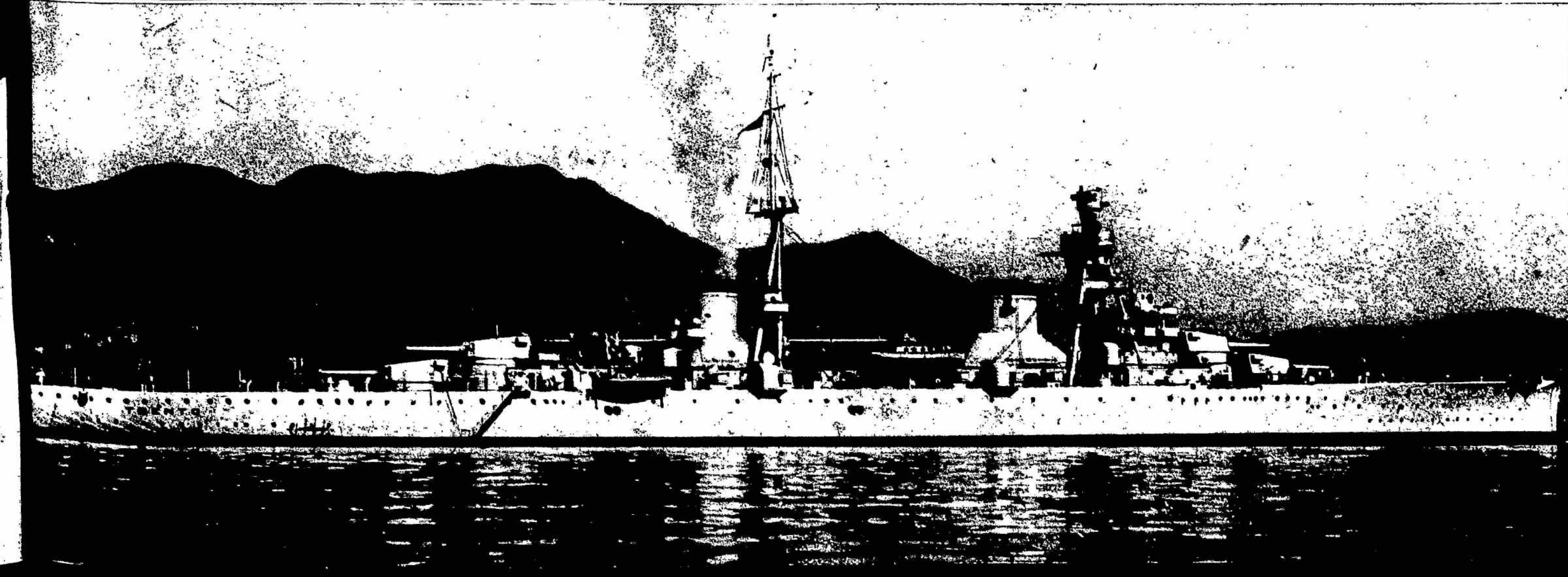
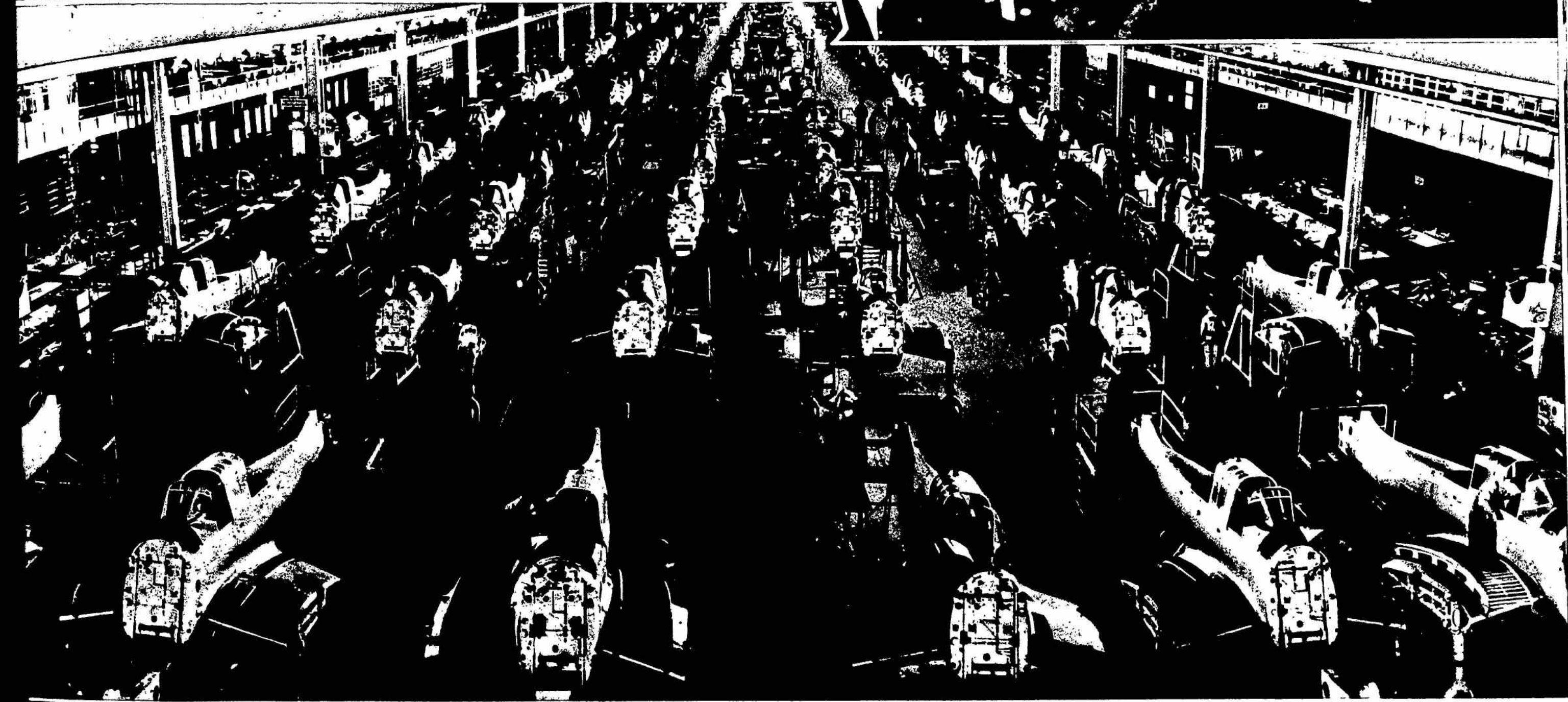
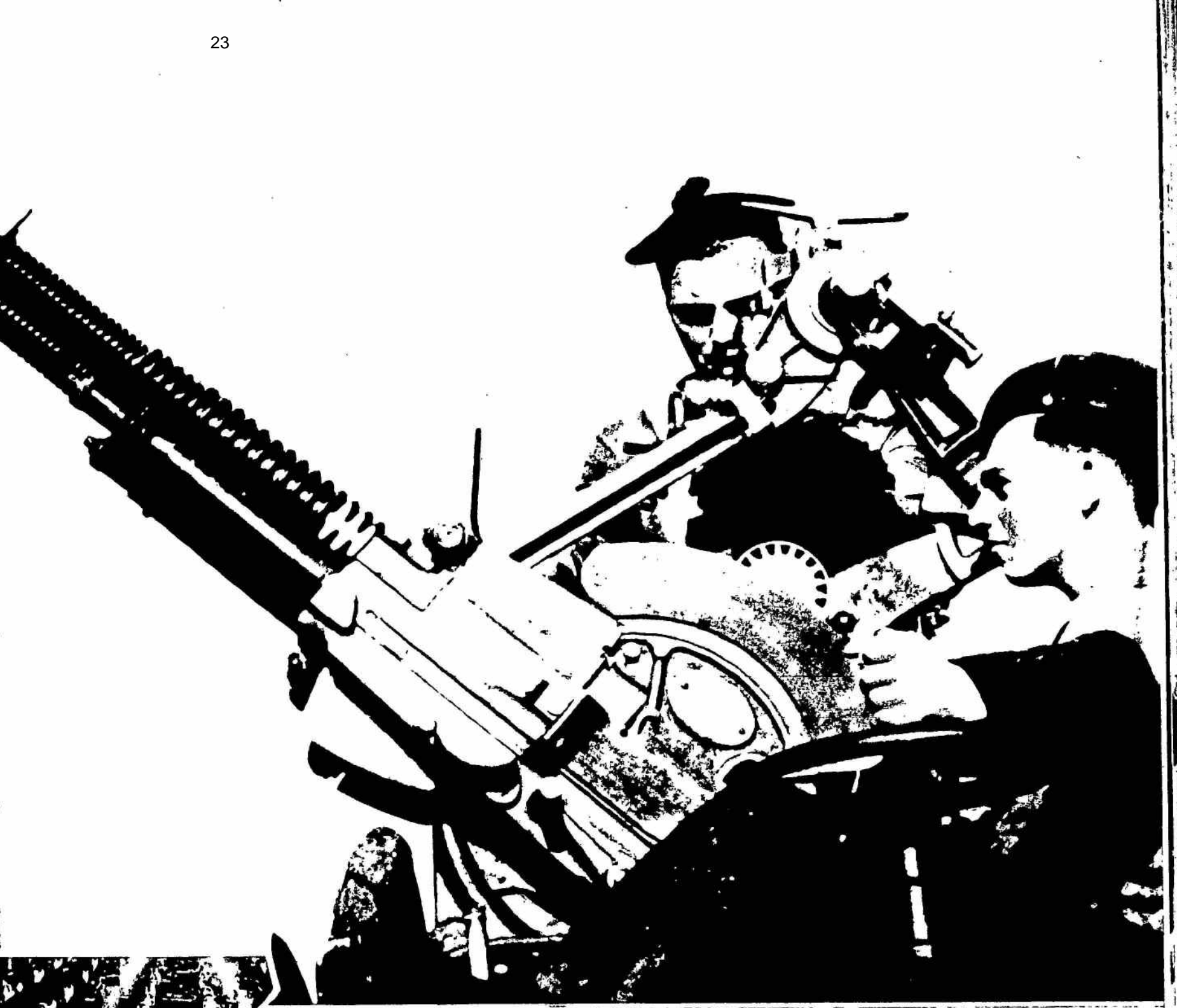
Ginkluotasis

Kairiajam psl.
Vokiečių kariuomenės vadas gen. von Brauchitschas stebi priešo pozicijas Vakarų fronte. — (Žemiau) Sunkieji vokiečių artilerijos pabūklai ant geležinkelių platformų. — (Viduryje) Prancūzų pėsstininkai Maginot linijos užnugaryje. — (Žemiau) Paštiniai karveliai žygyje.

Dešiniajam psl.
(Dešinėje viršuje) Priešlėktuvinis dvigubas kulkosvaidis prancūzų karo laive. — (Žemiau) Baigiami gaminti vokiečių smigimo bombonešiai Junkers Ju 87. — (Apačioje) Italų 10.000 to kreiseris „Trento“, kuriame apie metus laiko stazavo vienas mūsų jūros karininkų

pasaulis

Fronto kirpėjas eina savo pareigas. — Mūsų karių paskutinės snieguotos pramogos, *Vyt. Maželio nuotr.* — (Apačioje) Sovietų Sąjungos armijos kazokas su savo žirgu.

Nr. 15 (1095). 1940. IV. 11

Lietuvos karluomenės savaitinis laikraštis
 Kaunas, Miškų g-vė 18, „KARYS“
 Telef. per Kar. Št. 56
 Leidžia
Kar. Št. Spaudos ir Šviet. Skyr.
 Redaktorius
kpt. Simas Urbonas
 Honorarų gauti ir kitais reikalais redakcija ir administracija priima ketvirtadieniais, penktadieniais ir šeštadieniais. Išimtis — atvokusiems iš provincijos
 Prenumerata: puskarininkiams, kareiviams ir moksleiviams metams — 5 lt., 6 mėn. — 3 lt., 3 mėn. — 2 lt. Visiems kitiems metams — 6 lt., 6 mėn. — 4 lt., 3 mėn. — 2 lt., Užsienyje, be Latvijos ir Estijos, dvigubai
 Spaudžia „Spindulio“ B-vės sp. Kaune

Viršelyje: 1 psl. — Mūsų raitininkai, *O. Milaševičiaus nuotr.*

Kaina 30 ct.

89 39 307

„SPINDULIO“ GILIAS